

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Kaina 50 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, BIRŽELIO - JUNE 20, 2006

Vol. XCVII Nr. 118

Vyriausybės formuotojai kratosi Darbo partijos

Laikinasis premjeras Z. Balčytis (k) susitikime su Pilietinės demokratijos frakcijos atstovais. Olgos Posaškovos (ELTA) nuotr.

Vilnius, birželio 19 d. (BNS) — Teisėsaugos akiratin patekusi Darbo partija (DP) negali būti valdančiojoje koalicijoje, todėl socialdemokratams formuoja mažumos Vyriausybę.

Tai pirmadienį susitikdamas su Pilietinės demokratijos frakcija pareiškė kandidatas į premjero postą socialdemokratas Zigmantas Balčytis, kuris sekmadienį buvo susitikęs

su Darbo partijos derybininkais.

„Tikrai manau, kad 'darbiečių' šiandien oficialioje koalicijoje tikrai negali būti. Yra daug kalbų, daug diskusijų — tai yra pagrindinės nuostatos. Mes jiems rekomendavome paremti mano kandidatūrą ir Vyriausybės programą ir aš manau, kad atsirastų žmonių, kurie parems. Man yra labai svarbu ne aritmetinė dauguma, bet realūs darbai ir ta situacija, kuri susiklostys netolimoje ateityje. Yra galimybė formuoti mažumos Vyriausybę ir mes tai turėtume padaryti“, — susitikime su „pilietininkais“ kalbėjo Z. Balčytis.

Darbo partijos laikinoji vadovė Loreta Graužinienė kol kas sakė neskubanti komentuoti šio Z. Balčytio pareiškimo, nes nežinanti, ar tai yra jo asmeninė nuomonė, ar bendra socialdemokratų pozicija.

Socialdemokratų partijos derybų grupės vadovas Gediminas Kirkilas patikino, jog nuostata dėl Dar-

bo partijos nedalyvavimo koalicijoje — yra bendra socialdemokratų pozicija, o ne vien Z. Balčytio nuomonė.

Z. Balčytis žurnalistams teigė, jog sekmadienį vykusios derybos su Darbo partija buvo bevaisės, kadangi „darbiečių“ pateikti reikalavimai socialdemokratams pasirodė nepriimtini.

DP derybininkų reikalavimų Z. Balčytis neatskleidė, tačiau užsiminė, jog DP yra nusiteikusi likti opozicijoje. Nukelta į 6 psl.

Šiame numeryje:

- Sveikatos klausimais.
- Ne taip blogai, kaip tikėjosi.
- Kreipimasis į maistančią, atsakingą visuomenę.
- Apmatymai apie Turniškes.
- Lietuvių telkiniuose.
- Mūsų daržai ir darželiai.
- Gramatika ir poetas.
- Supernovos atspindžiai Amerikos indėnų mene.
- LR Seimo ir JAV LB komisijos posėdžiai.
- „Lituanus“ ir dainos.

Valiutų santykis

1 USD — 2.738 LT
1 EUR — 3.452 LT

Lietuva — skyrybų rekordininkė

Vilnius, birželio 19 d. (BNS) — Europos Sąjungos (ES) statistikos biuras „Eurostat“, paskelbęs tyrimus apie šeimas, įvardijo Lietuvą kaip skyrybų rekordininkę. Pasak dienraščio „Lietuvos rytas“, didžiausias skyrybų rodiklis tarp 25 ES šalių — Lietuvoje ir Čekijoje (po 3.2 tūkstančiui gyventojų) bei Estijoje (3.1), o mažiausias — Italijoje (0.2), Airijoje (0.7) ir Graikijoje (1.1).

Europos Sąjungos vidurkis — 2.1 skyrybų tūkstančiui gyventojų. 2004 metais čia buvo užregistruota 2,178,000 vedybų ir 956,000 skyrybų. Bet, Socialinių tyrimų instituto Demografinių tyrimų centro vadovės Vlado Stankūnienės nuomone, šie skaičiai nerodo realios situacijos.

Anot jos, skyrybų rodiklis Lietuvoje toks didelis, nes čia dažniau tuokiamasi nei kitose ES šalyse: „Jei žmonės nesituokia — jie ir nesiskiria. Kur kas daugiau skyrybų tarp tų, kurie gyvena nesusituokę, tačiau statistika to neatspindi“.

Daugiausia vedybų Kipre (7.2 tūkstančiui gyventojų) ir Vokietijoje (7), Maltoje (6), Lietuvoje ir Suomijoje (po 5/6).

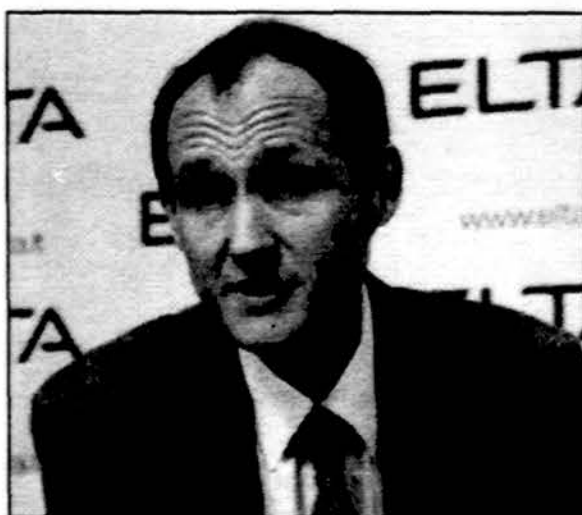
Sociologės Aušros Maslauskaitės teigimu, skyrybų priežastys Lietuvoje turi ir vieną specifinį bruožą — čia labai dažnai skyrybų iniciatorės yra moterys. Per pastaruosius keliolika metų daugelis buvusių profesijų nunyko, ir nemažai Lietuvos vyrų nesugebėjo persitvarkyti.

Filologai nori patys nulemti savo likimą

Vilnius, birželio 19 d. (ELTA) — Vilniaus universiteto (VU) Filologijos fakulteto taryba prašo universiteto vadovų neskubinti šio fakulteto pertvarkos proceso ir leisti patiems darbuotojams apsispręsti ir pateikti tinkamiausius šio fakulteto struktūros keitimo sprendimus.

Pirmadienį surengtoje spaudos konferencijoje „Kas turi lemti filologijos studijų likimą?“ Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto tarybos narė profesorė Eugenija Ulčinaitė sakė, jog padėtis fakultete, susidarius pusės milijono litų skolai, ir reformų būtinybė buvo iškelta pačių fakulteto darbuotojų dar praėjusių metų pavasarį, tačiau iki šiol fakulteto vadovai nesiėmė padėties taisyti.

„Dabar rektoratas reikalauja

Paulius Subačius
Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

pateikti projektą, kaip turi atrodyti mūsų fakultetas. Iš tiesų niekas kitas geriau už mus negali pasakyti, kiek katedrų, centrų, institutų turi būti fakultete, kokie turi būti santykiai tarp katedrų. Nukelta į 6 psl.

Rusija nepatenkinta „Mažeikių naftos“ pirkėju

Vilnius, birželio 19 d. (BNS) — Aukštas Rusijos prezidento administracijos valdininkas užsimena, kad Rusija nepatenkinta naujuoju „Mažeikių naftos“ pirkėju.

Tarpregioninių ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis valdybos prie Rusijos prezidento viršininkas Modest Kolerov, duodamas interviu „Lietuvos žinioms“ pareiškė, kad naujieji investuotojai į „Mažeikių naftą“ yra „portfeliniai“.

„Kai jų atstovas sako, kad dabar ir tik dabar jums garantuotas energetinis saugumas, aš stebiuosi — atiduoti kaimynui į rankas švenčiausią dalyką reiškia užsitikrinti saugumą? Juolab kad tas kaimynas neturi naftos išteklių“, — sakė M. Kolerov.

„Lenkų portfeliniai investuotojai jau pareiškė turį sudarę kontraktus dėl naftos tiekimo. Man nėra pagrindo jais netikėti. Sutartis jie turi, bet klausimas štai koks — verslo sėkmei svarbios visos savikainos sudedamosios dalys, taip pat ir naftos tiekimo tarifai. Nežinau, kokie tie tarifai bus“, — atsakė Kremliaus pareigūnas, paklaustas apie nuogastavimus, kad Rusija neparduos „Mažeikių naftai“ žaliavos vien todėl, kad įmonė buvo parduota Lenkijos kompanijai „PKN Orlen“.

Kaip nesėkmingo įmonės pardavimo pavyzdį M. Kolerov paminėjo sutartį su amerikiečių bendrove „Williams International“.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06-19-06

*****ORIGIN MIXED ADC 604
JUN 20, 2006
356 P3 GRATS 020107
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

June 20, 2006

PERIODICALS

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

SVEIKATOS KLAUSIMAI

RIDIKŲ SULTYS TIRPDO CHOLESTEROLĮ

Ridikas — puiki gydomoji priemonė nuo daugelio negalavimų. Itin daug galių turi ridikų sultys.

Ridikus žmonės pamėgo jau labai seniai. Pakaks pasakyti, kad užrašas ant Cheopso piramidės byloja, jog senovės egiptiečiai spaudė ridikų aliejų. Ridikus vertino kinai ir graikai. Viena legenda tvirtina, kad dievas Apolonas žmonėms pasakęs, jog ridikas vertas tiek aukso mone-tų, kiek jis pats sveria.

Gerina apetitą

Senovės gydytojai ridiką vartojo nuo skrandžio, žarnyno, kepenų, inkstų ligų, rekomendavo kaip puikią priemonę apetitui gerinti, plaukų šaknims stiprinti.

Šiose daržovėse yra daug kartotų gliukozidų, aromatingų eterinių aliejų, angliavandenių, maistingojo pluošto, vitamino C, o svarbiausia — fermentų, lizocimų, kuriems būdin-

gos antibakterinės savybės. Ridikai mus saugo ir nuo ligų užkrato.

Malšina kosulį

Ridikų sultys padeda iš organizmo šalinti tulžies perteklių bei skysčius, teigiamai veikia žarnyną. O gausi gruboka jų ląsteliena veikia kaip žarnyno šluota: valgydamas ridikus, nesiskūsi vidurių užkietėjimu.

Daug visko išbandome pradėję kosėti ar suskandus gerklei. Pamėginkime išgerti ridikų sulčių (jos tinka ir vaikams). Kosulys sušvelnės, lengviau atsikosėsime, dings kar-kalai.

Nuo kvėpavimo takų kataro, kokliušo, bronchito, plaučių tuberkuliozės liaudies medicina ridikų sultis siūlo vartoti perpus su medumi: po šaukštą 3–4 kartus per dieną.

Vidurinėje Azijoje įsisenėjęs kosulys gydomas valgant virtą ridiką ir

geriant jo nuovirą.

Minkština akmenis

Vyresnio amžiaus žmonės, kurių kraujyje per daug cholesterolio, taip pat turėtų daugiau vartoti ridikų: jų sultys padės išvengti aterosklerozės, širdies veiklos sutrikimų.

Pravartu žinoti ir tai, kad ridikų sultys turi ir šlapimą varančių savybių, minkština šlapimo pūslę, inkstuose susidariusius akmenis.

Sergant tulžies akmenlige, net 2–3 mėnesius patariama kasdien gerti po 200 miligramų ridikų sulčių. Kai pabos, galima šiek tiek pridėti burokėlių sulčių.

Gydo mažakraujystę

Profilaktiškai nuo avitaminozės, ypač pavasari, rekomenduojama gerti ridikų sultis, lygiomis dalimis sumaišytas su obuolių sultimis.

Ridikams kartumo bei aštrumo teikia juose esantis garstyčių aliejus. Nors jo nedaug, tačiau dėl jo kaip tik reikia būti labai atsargiems. Sergant lėtine skrandžio ar širdies kraujagyslių liga, sutrikus kasos ar inkstų veiklai, ridikų sultis reikėtų vartoti labai atsargiai, o prasciau pasijutus, jų visai atsisakyti.

Naudingi ir kompresai

Nuo reumato, radikulito gelbsti ridikų sulčių kompresai bei tryni-mai.

Sumaišoma 3 dalys ridikų sulčių, dvi medaus, viena degtinės ir šlakelyje vandens pavirinto druskos tirpalo. Po pirties ar vonios šiuo mišiniu įtrinamos skaudamos vietos, to paties vaisto porą taurelių pravartu išgerti.

Ridikų ir morkų sulčių mišinys — neblogas vaistas nuo mažakraujystės.

Štai senas receptas: lygiomis dalimis sumaišytas sultis supilti į molinį indą ir 2–3 valandoms pastatyti šiltoje vietoje. Vartoti 2–3 mėnesius triskart per dieną po šaukštą, 15–20 minučių prieš valgi.

Greičiau užgyja žaizdos

Senovės žiniuoniai sėkmingai vartojo ridikus išviršinėms žaizdoms gydyti, net įsisenėjusioms, pūliuojančioms.

Antimikrobinių savybių turi ir ridikų sėklos. Sutrintos su trupeliu vandens, jos dedamos ant sunkiai gyjančių žaizdų, opų, egzemos bei psoriazės pažeistų kūno vietų.

Moterys šiomis sultimis šalina strazdanas, pigmentines dėmes.

„Klaipėda“

RADIACIJA KAUPIASI KAULUOSE, RAUMENYSE IR LYTIES ORGANUOSE

Jau savaitę, kai visi šalies gyventojai turi galimybę Radiacinės saugos centre (RSC) nemokamai išsitiirti savo radioaktyvumą. Kas yra žmogaus radioaktyvumas ir kaip jis tiriamas, teiraujamės RSC specialistų.

— **Kas yra žmogaus radioaktyvumas arba, kitaip sakant, vidinė apšvita?**

— Tai apšvita, kuri atsiranda dėl organizme esančių radionuklidų.

— **Kaip radionuklidai gali patekti į žmogaus organizmą?**

— Radionuklidai į žmogaus organizmą gali patekti įkvėpus su oru, su maistu, per žaizdas ar odą. Žmogus vidinę apšvitą gali gauti dirbdamas su atvirais jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, lankydamasis radionuklidais užterštose vietose, vartodamas radionuklidais užterštą maistą bei vandenį, gydymas ar tiriamas radionuklidais. Be to, visi žmonės savo organizme turi radioaktyvaus kalio (K-40), kuris yra gamtinės kilmės ir patenka į vidų su maistu.

Neseniai paminėtos Černobylio atominės elektrinės avarijos 20-osios metinės. Avarijos padariniai palietė ir Lietuvos gyventojus. Debesis su radioaktyviaisiais radionuklidais prasklino per Lietuvą Skandinavijos šalių link. Daugelis radionuklidų, slenkant radioaktyviajam debesui, iš oro nusėdo ant ganyklų žolės, jungėsi į biologines grandis, o po to su gyvulinės kilmės maisto (daugiausiai pieno) produktais ir atvira grunte augusiomis lapinėmis daržovėmis galėjo patekti į žmogaus organizmą. Beveik visi tie radionuklidai laikui bėgant suskilo, liko tik cezis-137, tad bent jau nedidelio cezio kiekiai žmonių organizmuose aptinkami.

— **Kaip radionuklidai veikia žmogaus organizmą ir kur jie labiausiai kaupiasi?**

— Radionuklidai skleidžia jonizuojančiąją spinduliuotę ir sukelia biologinius pokyčius. Skirtingų radionuklidų poveikis skiriasi, nes nevienoda jų skleidžiama energija, gyvavimo trukmė, skirtingas išlikimo ir pašalinimo iš organizmo greitis. Paprastai radionuklidai kaupiasi ten, kur ir stabilieji analogai: radioaktyvusis cezis, patekęs į žmogaus organizmą, kaupiasi raumenyse, lytiniuose organuose, stroncis — kauliniame audinyje (kauluose, dantyse). Dėl jonizuojančiosios spinduliuotės apšvitos poveikio padidėja tikimybė susirgti onkologinėmis ir kitomis ligomis.

— **Kodėl pavojingi ilgaaamžiai radionuklidai?**

— Ilgaaamžiai radionuklidai — biologiškai aktyviausi, todėl ir prieš 20 metų patekę į organizmą jie žmo-

gų vis dar švitina. Ypač svarbūs cezio-137 (pusėjimo trukmė 30 metų) bei stroncio-90 (pusėjimo trukmė 29 metai) radionuklidai.

— **Kaip žmonėms atliekami vidinės apšvitos tyrimai?**

— RSC specialistai atlieka gyventojų vidinės apšvitos tyrimus moderniu prietaisu — viso kūno skaitikliu, skirtu išmatuoti kūne esančių gama radionuklidų aktyvumą. Tiriamas žmogus paguldomas ant specialios lovos, virš kurios yra detektorius, registruojantis iš kūno sklindančią jonizuojančiąją spinduliuotę. Matavimas trunka apie 20 minučių. Išmatavus radionuklidų kiekį kūne, apskaičiuojama gauta vidinės apšvitos dozė.

„Klaipėda“

New Britain, CT, lietuvių suruoštose kultūrinėse dienose buvo ne tik dvasiai, bet ir kūnui peno.

E. Misevičiaus nuotr.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$120.00.

Foreign countries \$135.
Postmaster: Send address changes to
Draugas - 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$65.00

• 3 mėn. \$45.00

Kanadoje ir kitur (USD)

Metams \$135.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$60.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$70.00 • 1/2 metų \$53.00

• 3 mėn. \$35.00

Kanadoje ir kitur (USD)

Metams \$80.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$40.00

Užsakant į Lietuvą:

Oro paštu

Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00

Reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Tik šeštadienio laida oro paštu

Metams \$190.00 • 1/2 metų \$100.00

Tik šeštadienio laida reguliariu paštu

Metams \$68.00

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

redakcija@draugas.org

Administracijos

administracija@draugas.org

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos,

gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.

Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

KREIPIMASIS Į MAŠTANČIĄ IR ATSAKINGĄ LIETUVOS VISUOMENĘ DĖL KRIZĖS VILNIAUS UNIVERSITETO FILOLOGIJOS FAKULTETE

Seniausios Lietuvos aukštosios mokyklos fakultete, kuris garsėjo kaip pasaulinis baltistikos centras, per okupaciją išliko lietuviybės bastionu, puoselėjo senųjų ir užsienio kalbų mokovų kalvės prestižą, pradėta visuotinė reorganizacija. Jos formalūs padariniai – sumažintas katedrų ir etatų skaičius – dar tik numanomi, o vidinis poveikis – studentų bei dėstytojų nusivylimas ir nerimas – jau gerai jaučiamas. Akademines bendruomenės orumą giliai žeidžia išlaikytinių bei skolininkų statusas, į kurį filologus įstūmė praštinga aukštųjų studijų bei mokslo politika. Universiteto vadovybė nuolat skyrė fakultetui daugiau lėšų, nei tektų padalijus valstybės dotaciją pagal oficialią metodiką. Trejus metus Senatas dengė maždaug pusę milijono litų filologų skolą, tačiau dabar paskelbta, kad toliau taip tęstis nebepažįs. Taigi dramatišką pertvarką lemia ne pastangos geriau organizuoti studijas ir tyrimus, o užsiveržusi finansinė kilpa.

Kodėl tokia aštri krizė ištiko būtent VU filologus? Fakultetas mėgina nepasiduoti spaudimui trumpinti studijų laiką, stambinti studentų grupes bei akademinius padalinius, nes siekia suteikti fundamentalinių žinių, kurios užtikrina filologinės tradicijos tęstinumą ir palaiko tautinės kultūros gyvybę. Kitos aukštosios mokyklos, kaip atskleidė ką tik atlikta lietuvių filologijos studijų programų analizė, net nepretenduoja į fundamentalias, specializuotas lietuvių kalbos ir literatūros, kitų kalbų ir literatūrų studijas. Jose orientuojamasi į plačiąją darbo rinką – paklausių raštvedžių, reklamų kūrėjų, prekių etikečių ir biurokratinių tekstų vertėjų bei redaktorių rengimą. Todėl tokios studijų programos sudaromos beveik vien iš dabartinės kalbotyros disciplinų bei įvadininių ir apžvalginių kursų, kurie dėstomi didelėms grupėms. O dialektologijos, fonologijos, istorinės gramatikos, senosios literatūros, folkloro, tekstologijos, prūsų ar antikinių kalbų, švedų ar slovėnų filologijos specialistų, kuriuos ugdo Vilniaus universitetas, pakanka rengti vos kelis per metus. Vertėjus profesionalus galima išlavinti tik gana daug dirbant individualiai. Aukščiausios kvalifikacijos humanitarų branda sunkiai išivaizduojama be diskusijų su profesoriais mažuose rateliuose, gausių rašto darbų nuoseklaus aptarimo. Tačiau nedidelės grupės nuostolingos, nes universitetas finansuojamas pagal studentų „galvas“...

Gal Lietuva ir gali išsiversti pati nerengdama kai kurių sričių specialistų, siūsdama labiau specializuotoms studijoms į užsienį. Tačiau lietuvių kalbos ir literatūros, viso šios srities disciplinų spektro žinovų iš šalies nepasikviesi, šių dalykų vadovėlių iš svečių šalių neperimsi. O gal grįšime į XIX a. pradžią, kai lituanistika buvo vokiečių profesorių ir Rusijos akademikų rankose? Ne vienas valstybinis dokumentas skelbia lituanistikos prioritetą, tačiau mūsų fakultete leitmotyvu tapo liūdnas pastebėjimas, kad vieninteliai filologai, kurie Vilniuje neturi juos globojančios ambasados – lituanistai. Lietuviai nepajėgia užimti

jiems skirtų pozicijų ES institucijose, suformuoti deramo vertėjų korpuso, nes išskyla lingvistinės ir humanitarinės – plačiausia prasme – kompetencijos problema. Ką ir kalbėti apie deklaruojamą siekį, kad kiekvienas ES pilietis gerai mokėtų bent dvi užsienio kalbas – profesionalių užsienio kalbų pedagogų stoka nukelia šį tikslą į neapibrėžtą ateitį.

Atmetame sovietinių laikų nositą, tačiau negalime nutylėti – paskutiniaisiais sovietų okupacijos metais Filologijos fakultete dirbo septyniolika lietuvių kalbos ir literatūros profesorių, o dabar, jei neskaičiuosime emeritų, jų yra tik trys. Jaunosios dėstytojų kartos entuziazmas greitai blėso susidūrus su Nepriklausomos Lietuvos valdžios abejingumu fundamentaliems tautinės kultūros ir paveldo tyrimams, specializuotoms, nepragmatiškoms humanitarinėms studijoms. Tie, kurie ėmėsi pusiau komercinių programų, mėgino užsidirbti iš trumpalaikių projektų, užmetė rimtus tyrimus, o ilgai nei vienas pasuko verslo keliu ir paliko universitetą.

Tragišką aukščiausio akademinio sluoksnio nykimą lėmė ne vien finansiniai nepateikimai, perspektyvų stoka, bet ir humanitarams, net lituanistams, primesti kvalifikaciniai reikalavimai skelbti savo darbus užsienio kalbomis bei užsienio leidiniuose. Dėkodami Jo Ekselencijai Lietuvos prezidentui, kuris kreipėsi į Konstitucinį Teismą kvestionuodamas tokių reikalavimų teisėtumą, atkreipiame dėmesį, kad iškreipti vertinimo kriterijai filologijos raidai jau turi ir dar turės ilgalaikių neigiamų padarinių. Todėl neužtenka vien atšaukti ydingus vyriausybės nutarimus, būtina „reabilitacijos“ programa kalbos bei literatūros tyrimų gyvybingumui ir profesūros korpusui atkurti.

Šiuo savo kreipimusi mes nesiekiamo sustabdyti numatomos fakulteto reformos. Maža to, tikimės, kad būsimieji konkursai ir visas fakulteto dėstytojų vietas neliks formalumu, kad garbingos konkurencijos dėka juos laimės talentingiausi ir daugiausia pasiekę mokslininkai bei aukštųjų studijų pedagogai. Tačiau esame tikri, kad be specialaus valstybės dėmesio, kryptingos paramos ir praktinio nuolat deklaruojamų prioritetų įgyvendinimo aukštosios lituanistikos studijos, senųjų ir retųjų kalbų mokymas, profesionalaus vertimo praktikos yra pasmerktos nykti. Priversta taikytis prie pragmatinių primityvios rinkos sąlygų tikroji filologija neišvengiamai sumenkis iki profesinės kalbų ir taisyklingos rašybos mokyklos.

Esame tikri – kiekvienam, kam rūpi tauta ir valstybė, akivaizdu, kad tokia įvykių raida būtų nuostolinga mūsų kultūrai, jaunuomenės išsilavinimui, pakenktų lietuvių kalbos ir šalies prestižui. Iš esmės pakeisti humanitarinių studijų būklę gali tik gerai apgalvota ilgalaikė valstybinė programa. Tačiau pirmieji žingsniai, kuriuos Jūsų paraginta turėtų žengti vyriausybė, būtini nedelsiant. Paminėsime tik kelis jų. Universitetinio lygio specializuotos lietuvių kalbos ir literatūros, senųjų ir retųjų kalbų, vertimo studijos išliks tik tuomet, jei valstybės normaty-

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Ne taip blogai, kaip tikėjosi

NATO plėtra dar nepasibaigusi. Norinčių tapti narėmis valstybių netrūksta, tačiau pastaruoju metu dažniausiai minima Turkija. Viena vertus, vakariečiai norėtų priimti ją į savo „klubą“ ir tuo parodyti musulmonams, kad vis dėlto jiems neturi jokios neapykantos ar baimės. Kita vertus – Turkija turi dar gerokai padirbėti, kad prisitaikytų prie visų NATO reikalavimų, ypač dėl pasitaikančių žmogaus teisių pažeidimų.

Į NATO veržte veržiasi dar dvi valstybės – Gruzija ir Ukraina, nors joms ant kelio į narystę kliūčių nepalyginamai daugiau. Visų pirma – Rusija, kuri vis griežčiau perspėja net nemėginti, arba šalis bus taikomos skaudžios sankcijos (prisiminkime, kad ir Baltijos valstybių narystė Maskvai buvo nepriimtina, o dabar, kai faktas jau įvykęs, Rusija turėjo su šia „blogybe“ susitaikyti).

Jeigu kažkada tai įvyktų, Rusija būtų iš visų pusių apsupta NATO narių, todėl galima tik įsivaizduoti pastangas ir metodus, panaudojamus NATO narystę šioms šalims nustumti į kiek galima tolimesnę ateitį. Deja, ir NATO vadovybė mano, kad nelabai daug galimybių Gruzijai, nepaisant jos prezidento Michail Saakašvili pastangų. Gal kiek geriau stovi Ukraina, bet ir čia dar laukia daug sunkaus darbo. Kadangi šiose valstybėse yra nemažai rusų kilmės gyventojų, Maskvai lengviau juos paveikti savo propaganda ir sukiršyti, kad pasipriešintų NATO narystei. Vis dėlto ir Gruzijos prez. Saakašvili, ir Ukrainos prez. Juščenko, tikisi, kad jų norai išsipildys ir galbūt 2008-aisiais bus atvertos NATO durys.

Nepaisant vilčių ir gerų norų, dar vis nemažai dabartinių, ypač pačių „seniausių“, NATO valstybių tiki, kad ši organizacija ir taip per didelę, kad neturėjo į ją patekti kai kurios naujos šalys, ypač turint galvoje Baltijos valstybes, tad NATO praplėtimą per anksti svarstyti.

Š.m. birželio 17 d. „The Economist“ žurnalas yra kitokios nuomonės apie neseniai priimtas naujas nares – Baltijos valstybes.

Straipsnyje „The Baltics and NATO: Small World“ teigiama, kad nepasiteisino būgštavimai dėl „nepasiruošusių narystei, nesvarbių ir mažų Baltijos šalių“. Šiandien jos yra naudingos šios organizacijos narės, tvirtai įsijungusios į įvairias NATO operacijas kone visame pasaulyje. Kiekviena šių valstybių turi savo „stipriąją pusę“, kuri kaip tik yra svarbi ir reikalinga, vykdant taikos palaikymo darbus Afganistane, Balkanuose, Irake ir kitur.

Teigiama, kad net eiliniai Baltijos šalių kariai moka keletą užsienio kalbų, yra gerai pasiruošę, drąsūs, tvirti ir disciplinuoti. Jiems galima patikėti net pačias svarbiausias, pavojingiausias operacijas. Be to, Lietuvos, Latvijos ir Estijos kariuomenės paruošimo patirtimi jau pasinaudoja kai kurios užsienio valstybės, siūsdamos savo karius į šių šalių karinio paruošimo institucijas.

Baltijos šalys NATO pajėgoms yra naudingos įvairiais būdais, ypač žvalgybos ir specialiai paruoštais kariais, bet už vis svarbiausia, kad šios valstybės dabar sudaro tvirtą apsaugos zoną tarp Rusijai palankios Baltarusijos ir NATO valstybių. Nebereikia rūpintis, kad pavyzdžiui, Lietuvoje susidurs Rytų ir Vakarų propagandos jėgos, besistengdamos šią valstybę patraukti savo įtakos pusėn. Lietuva, be jokios abejonės, yra vakarietiška, palanki Vakarams, nors Maskva ir deda nemažai pastangų sužlugdyti jos vadovybę ir sumažinti vakarietišką įtaką. Antra vertus, nepasitvirtino senųjų NATO narių baimės, kad Baltijos valstybės „daug kainuos“. Kol kas, rašoma straipsnyje, Lietuvos bazėje yra tik keturi NATO lėktuvai, o tai, ką Lietuva pati suteikia NATO operacijoms, yra neįkainojama.

Baltijos valstybės savo pažadą, tapti naudingomis ir veiksmingomis NATO narėmis išpildė net su kaupu, įrodydamos, kad ne teritorijos plotas ar gyventojų skaičius nulemia narės naudingumą. Kas žino, galbūt taip už kelerių metų bus kalbama ir apie Ukrainą bei Gruziją.

vais numatytas dėstytojų ir studentų santykis šių sričių magistro pakopai bus pakeistas į 1:5, o bakalauras – į 1:7. Tik neatidėliotina tikslinė valstybės parama užtikrins unikaliuos aukščiausio lygio vertėjų rengimo programas, kurią vykdą Filologijos fakultetas, tęstinumą. Antraip ryt poryt paskutiniai sinchroninio ir literatūrinio vertimo profesionalai atsisakys „nenaudingų skolininkų“ statuso ir galutinai pereis prie dešimt kartų geriau apmokamų privačių kontraktų. Braškes ir mandarinus svečiose šalyse skinančių humanitarinių mokslų daktarų paveikslas jau šmėkščiojo mūsų dienraščių puslapiuose.

Norime tikėti – laisvos Lietuvos piliečiai ir vadovai neleis, jog jų akyse Vilniaus universiteto Filologijos fakultetas bankrutuotų ar taptų kolegijos lygio padaliniu.

2006 m. birželis
VU Filologijos fakulteto Taryba
VU Filologijos fakulteto Studentų atstovybė

Tarybai nepriklausantys profesoriai ir profesoriai emeritai Nacionalinės premijos laureatai prof. habil. dr. Viktorija Daujotytė-Pakerienė, prof. habil. dr. Donatas Sauka, Nacionalinės mokslo premijos laureatai akademikas prof. habil. dr. Zigmas Zinkevičius, prof. habil. dr. Juozapas Girdzijauskas, prof. habil. dr. Aleksas Girdenis, prof. habil. dr. Evalda Jakaitienė, prof. habil. dr. Kęstutis Nastopka, prof. habil. dr. Albertas Rosinas, prof. habil. dr. Vitas Areška, prof. habil. dr. Regina Koženiauskienė, prof. habil. dr. Vitas Labutis, prof. habil. dr. Olegas Poliakovas, prof. dr. Elena Bukelienė

Apmąstymai apie Turniškes

JUOZAS GAILA

Po poros metų gyvenimo Turniškes, administracijai pradėjus remontuoti namus, atėjo eilė ir namui, kuriame buvo mano butas. Kiek pastebėjau, namai buvo kapitaliniai remontuojami: keičiami išrūdiję vandens vamzdžiai, vonios, tualetai, virtuvės, langai, durys, grindys, stogų čerpės. Kai sužinojau jau atremontuotų butų nuomą, tai net nedrįsau prašyti, kad mane ten apgyvendintų, net jei ir būtų siūlė veltui. Negi būčiau leidęs būti tokia našta Lietuvos mokesčių mokėtojams. Sutikau būti iškeltas į kitą, dar labiau apleistą namą, visai prieš prezidento rezidencijos tvoros vartus. Butas buvo pirmame aukšte, bet jame man daugiausia į akį krito parketinės grindys, nors ir susiraičiūsiomis lentelėmis ir tarpais tarp jų, tačiau tiek išlaukotos, kad žvilgėjo ir nublizgintas konferencijų stalas. Ir va, su tomis parketinėmis grindimis ir prasidėjo mano bėdos.

Pirmą naktį išgirdau tartum kas per tą parketą braukytą nagų. Ir ne vienu nagų, bet daugeliu. Užsidegiau lempą ir — o siaube — kambario grindys pilnos pelių. Tokį vaizdą tik Hollywood filme galima išvysti. Slidinėdamas jos nešėsi į visus kampos ir po kelių sekundžių jų kaip nebūta. Skubiai besikraustydami, palikau pusiau iškrautus lagaminus atvirus ant grindų. Stebėtina kiek, man keletą valandų miegant, lietuviškos pelės sugebėjo pridaryti. Abejoju ar stachanovietiškas kolchozo traktoristas tiek per tą laiką suartų, kiek tos pelės suarė mano rakandų. Iš poros paketų žmonos giminių vaikams atvežtos iš Amerikos kramtomosios gumos, tebuvo likę tik sidabrinių popieriukų skuteliai. Net mano naujutėliai „Florsheim“ batai

buvo apgraužti. Nebegalėjau jų avėti. O apie gamtos reikalų atlikimą nereikia nė aiškinti. Jos darė kur pakliuvo, net mano baltus marškinius geltonai išmargindamos. Ak, gal ir neturėčiau per daug rūstauti ant tų gyvuliukų dėl gamtos reikalų atlikimo. Karts nuo karto vykdavau autobusu su Seimo nariais į Karaliaučiaus kraštą lankyti ten gyvenančių lietuvių ir į susitikimus su vietine Rusijos administracija. Pakeičiau autobusą sustodavo prie miško ir, pagal komandą, moterys būdavo siunčiamos į vieną kelio pusę, o vyrai į kitą. Taigi ir aš kartu su garbingais Seimo nariais ieškodavau aukštesnio krūmelio privatumui. Taip net į savo vaikystę grįždavau varnalėšų lapų besidairydamas, visai nepagalvodamas, į ką įmins grybautojos ir uogautojos...

Rytojaus dieną Seime, pasiskundęs savo nelaimėmis su pelėmis, buvau aprūpintas pora spąstų. Paspėdžiau juos su „Rokiškio“ siūriu, o ryte žiūriu: „Rokiškio“ abejuose lyg nebūta, spąstai tebeužspėsti. Pažįstami seimūnai pradėjo šaipytis, kad amerikonas nemoka nei spąstų paspėti, ir vienas mano kaimynų — konservatorius, pasisiūlė padėti. Pagalvojau, kad konservatorius tikrai geriau, jei eldėpėdininkai mane pelėmis užsiundė. Deja, ryte spąstuose nei „Rokiškio“, nei pelės. Kalbėdamas telefonu su žmona Ellicott miestely, paaiškinau, su kokia sudėtinga situacija (šią frazę jau iš Seimo posėdžių salės buvau išmokęs) esu susidūręs ir ši užtikrino, kad tuoj nupirks amerikietiškus spąstus ir įduos per už poros dienų į Vilnių skrendantį pažįstamą. Spąstus gavau. Kur kas mažesni už sovietinius ir tikrai pigiai atrodantys, o kaimynas seimūnas tarė, kad su tokiais tik tarakonus gaudyti.

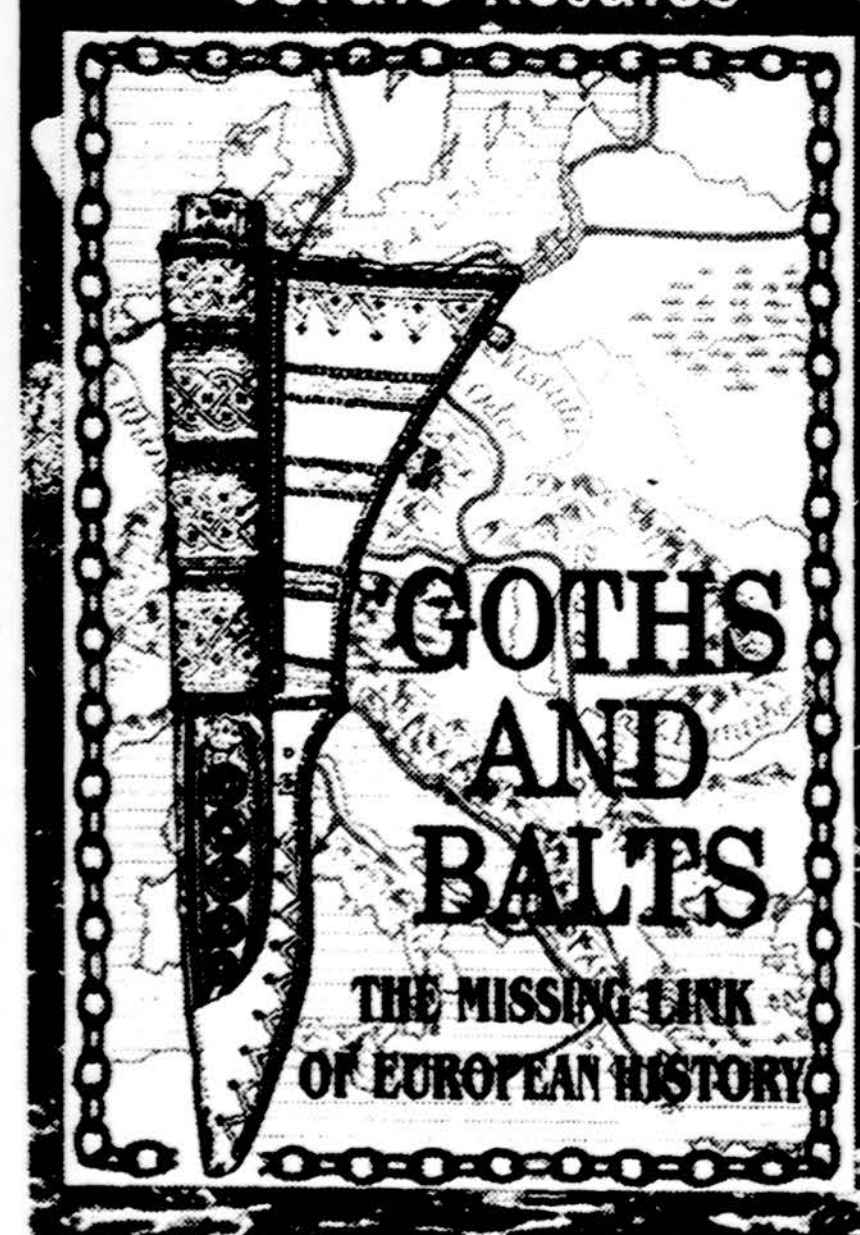
Po darbo grįžęs į butą, užtaisiau vieną, vėl su „Rokiškio“, bet beužtaisiant antrąjį, išgirdau pirmąjį spragteliant. Pelė nugalabinta. „Gerai tau“, — pagalvojau, čia už mano „Florsheimius“. Susiradau pirštines ir paėmęs spąstus su grobiu lauk prie šiukšlių talpintuvo, kuris visai prie prezidento rezidencijos vartų. Iškraciau auką ir, grįžęs butan, radau antrąją pelę spąstuose. Dabar užspėdžiau dvejus ir su antrąja pele vėl į šiukšlių talpintuvą. Atsikratau jos, bet bute randu dvi. Šias į maišelį vėl prie šiukšlių talpintuvo ir grįžęs bandau užstatyti visus šešerius žmonos atsiųstus spąstus. Pritrūkstau „Rokiškio“, tai pjaustau ir delioju gabaliukus savo mėgstamos rūkytos sprandinės. Užbaigęs ruošiuosi lovon, bet spąstai pradeda spragsėti vienas po kito. Vėl su pelėmis į talpintuvą. Jau sutemę, bet matau iš prie apšviestų prezidento rezidencijos tvoros vartų sargybos būdelės išeina du policininkai ir idėmiai žiūri į mane. Mačiau prieš tai vienas buvo išėjęs, o dabar jau du. Kur nežiūrės, kai aš kas kelios minutės žygiuoju prie talpintuvo. Vėliau, galvoju, dar ko gero areštuos.

Iš vieno Seimo nario sužinau, kad pagautas peles tereikia pro langą išmesti ir seimūno Egidijaus Bičkausko šuo suėda. E. Bičkauskas gyvena mano kaimynystėje esančiame name ir tuo laiku visose aplklausose buvo išrenkamas populiariausiu Lietuvos žmogumi. Buvęs TSKP narys, sovietinis tardytojas ypatingoms byloms, tardęs kun. A. Svarinską, vėliau sąjūdielis, Nepriklausomybės akto signataras, nepriklausomos Lietuvos atstovybės Maskvoje įgaliotasis atstovas, jokiai frakcijai nepriklausantis centristas, Seimo pirmininko pavaduotojas. Jam buvo skirtas asmeninis sargybinis, kuris

atvažiuodavo rytais jo iš buto paimti, sekdamas jį visur visą dieną ir vakare atveždavo į Turniškes. Sunku man buvo suprasti jo populiarumo priežastį, nes Seimo posėdžiuose taip ir negirdėjau jo kalbant, diskutuojant (dabar skaitydamas jo puslapį internete www.bickauskas.lt sužinojau, kad jis daug idomėmis žmogus nei tad maniau, deja, daug žadančią politiko karjerą sužlugdęs).

Asmeniškai kautynes su pelėmis pralaimejau ir turėjau kreiptis pagalbos į Turniškių administraciją, kuri bute išdėstė tokias dėžes su mėlynais grūdėliais pelėms. Mano bute karts nuo karto apsinakvodavo pažįstami iš Amerikos ir kaip tik tuo laiku atsirado svečias. Jis mėgo labai anksti, apie devintą valandą, eiti gulti, o aš, jei galėčiau prieš dvyliką, tai trečią nežinočiau, ką su savimi daryti. Kad netrukdyčiau jam miego, išjungiau šviesą, bet išjungiau televizorių, nuslopinęs jo garsą. Tuo laiku Amerikos lietuvių Liucijos Baškauskaitės įsteigta televizijos stotis „Tele tryš“ rodydavo amerikietiškus filmus, daugiausia pilnus smurto, šaudymų, žudynių. Buvo kalbama, kad dėl lėšų stokos, tie filmai buvo rodomi iš piratizuotų kasetų. Labiausiai pyktelejau, kai net Didžiąją savaitę kitoms stotims rodant religines programas, jos vedamoje televizijoje — moterys nuogomis krūtimis. Taigi ir dabar, mano svečiui garsiai knarkiant, žiūrėjau ne amerikietišką, o kažkokį rusišką filmą. Bet va, iš televizijos ekrano sklindančioje šviesoje, pamaciau dvi pelytes išlendančias iš po televizijos stalelio ir skubančias prie dėžės su tais mėlynais grūdėliais. Krimto juos skubėdamas, neįsąsąs, kad skuba į mirtį. Mano svečias nors ir garsiai knarkė, bet jo knarkimas buvo vienodas ir pelyčių negąsdino, tačiau staiga, kad užknarks „chachacha“, net aš pašokau, pamaneš, kad jis dūsta, o išgąsdintos pelytės smuko po televizijos staliuku. Bet tuoj svety persiorientavo į normalų, vienodą knarkimą ir abi pelytės, iškišę snukučius apsidairė, ir vėl prie grūdėlių. Atleidau joms už mano „Florsheim“ batų sudrapaliniimą ir pagailo man jų. Atrodo, maža jų beliko po mano žudynių spąstais ir po nuodingų grūdėlių, o šios nežino, kad tie jų kremtami grūdėliai sukels jose tokią troškulį, priverčiantį jas bėgti laukan, ieškant vandens, kur bus ištiktos mirties. O gal ir gerai, kad nežino. Gal tie gyvulėliai laimingesni už mus, kuriems gydytojai nustato likusius metus, o kartais net mėnesius gyventi.

Juratė Rosales

GOths AND BALts
THE MISSING LINK
OF EUROPEAN HISTORY

KNYGOS NUOPELNAS DVIPUSIS:
KVIEČIA LIETUVIUS SUSIPAŽINTI SU KRUOPŠČIAI
IŠNAGRINĖTAIS IR IKI ŠIOL NEPAŽĪSTAMAIŠ
ŠALTINIAIS, O UŽSIENIEČIAMS — PAŽVELGTI Į
BALTUS BENDROJE TAUTŲ IR KULTŪRŲ RAIDOJE.

JURATĖ ROSALES KNYGOS GOths AND BALts THE MISSING LINK OF EUROPEAN HISTORY

PRISTATYMAS

LIETUVIŲ DAILĖS MUZIEJUJE

PLC, 14911 127 th Street, Lemont, IL, 60439

2006 m. BIRŽELIO 25 d.

SEKMADIENĮ, 12:30 val. p.p.

PROGRAMOS DALYVIAI:

Autorė: JURATĖ ROSALES

Knygos mecenatas:

ALEKSANDRAS JANKŪNAS

Pristatys: PRANAS JURKUS

Meninę dalį atliks:

operos solistė NIDA GRIGALAVIČIŪTĖ

ir maestro ALVYDAS VASAITIS

Po pristatymo bus laiko pabendrauti
ir pasisvečiuoti.

Kviečiame visus dalyvauti

VYDŪNO FONDO
VALDYBA

„DRAUGAS“ informuoja,
„DRAUGAS“ formuoja;

„DRAUGAS“: Išvilijos ir
Lietuvos jungtis!

„DRAUGAS“ lietuviybės
ivytyrų ir sargai!

Prenumeruokime ir
skaitykime „DRAUGA“!

www.draugas.org

SUPERNOVOS ATSPINDŽIAI INDĖNŲ MENE

Gali būti, kad senieji Amerikos gyventojai akmenyje pavaizdavo maždaug prieš tūkstantmetį vykusį supernovos sproginimą (supernova — sprogstanti žvaigždė, kurios šviesumas staiga padidėja kelis šimtus milijonų kartų).

Aptiko keistą akmenį

Apačių Taško observatorijos astronomas iš New Mexico John Barentain vaikščiodamas po Vaitanko kalno regioninį parką Arizona valstijoje, aptiko raizytą akmenį. Raiziniai vaizduoja skorpioną ir aštuoniakampę žvaigždę.

Mokslininkas pasakojo, kad prieš išvyką kaip tik skaitė apie 1006 metus vykusį supernovos sproginimą, kuris buvo matomas Skorpiono žvaigždynė. Šis panašumas privertė mokslininką labiau susidomėti radiniu.

Atkūrė vaizdą

Kad įsitikintų savo teisumu, John Barentain pasikvietė savo kolegą iš Planetų mokslo instituto Gilbert Eskuerdo. Pasinaudodami planetariumo įranga, jie atkūrė dangų, kaip jie atrodė prieš tūkstantį metų Arizona valstijoje. Tuomet jiems beliko gautą vaizdą palyginti su iš radinio vietos atsivežtomis nuo-

traukomis.

Supernovos sproginimas turėjo būti ryškesnis nei danguje matoma planeta. Tiek supernova, tiek Skorpiono žvaigždynas turėjo matytis kaip tik virš kalno viršūnės. Tokį pat išsidėstymą atkartoję ir raiziniai rastajame akmenyje. Anksčiau buvo manoma, kad tikrieji Amerikos gyventojai — indėnai, gyvenę toje teritorijoje, fiksavo magiškas jėgas ir objektus, turinčius paslaptingą galią.

Indėnai buvo nuvertinti

Tačiau šįkart indėnų menas vaizdavo realų reiškinį — prieš tūkstantį metų įvykusį supernovos sproginimą. Astronomas mano, kad tokia išvada yra įtikinama, be kita ko, ją paremia įrodymai. Savo atradimą jis paskelbė Amerikos astronomų draugijos susitikime.

Minėtąją supernovą užfiksavo žvaigždžių stebėtojai iš Azijos ir Europos. Tačiau iki šiol netikėjo, kad senieji amerikiečiai sekė danguje vykstančius reiškinius. Tačiau, G. Barentain manymu, dabar tokia nuostata turėtų pasikeisti.

Manoma, kad petroglifas vaizduoja 1054 metų liepos 4 dieną Žemėje matytą supernovą.

Jeigu piešinys akmenyje tikrai vaizduoja supernovos sproginimą, tai padėtų nustatyti kitų parke rastų

akmenų su raiziniais amžių ir galbūt reiškinį, kurie juose vaizduojami.

Šis petroglifas nėra vienintelis akmens raizinyš Šiaurės Amerikoje, kuris, kaip manoma, vaizduoja supernovą.

Matė tą patį akmenį

Dar vienas Vaitanko petroglifas taip pat gali vaizduoti minėtąją 1054 metų supernovą. Vaitanko kalno parko pareigūnas Mark Lansing sako, kad šis raizytas akmuo vaizduoja dvi susiduriančias saules ir yra laikomas vieno parko kanjonų gale, kartu su kitais petroglifais, vaizduojančiais dangaus kūnus.

Pareigūnas pasakoja ne kartą matęs John Barentain iširtą petroglifą, tačiau nesugebėjęs atpažinti ten vaizduojamo supernovos sproginimo. Pamatęs, kaip dangus atrodė 1006 metais, jis pripažino, kad akmens raiziniai vaizduoja tą patį vaizdą.

Nauja žvaigždė

1604 metais danguje pasirodė nauja žvaigždė, kuri buvo daug ryškesnė už visas kitas. Vokiečių astronomas Johann Kepler tyrė šią žvaigždę visus metus ir galiausiai parašė knygą „Nauja žvaigždė“.

Tačiau praėjusio amžiaus penk-

tąjį dešimtmetį mokslininkai suprato, kad tai buvo supernova. Ji buvo pavadinta paprastai — Kepler supernova.

Visai neseniai, pasitelkus tris galingas kosmines observatorijas, buvo gauta spalvota nuotrauka, vaizduojanti besiplečiantį dujų ir dulkių debesį, likusį po supernovos sproginimo. Vis dėlto nuotraukoje matomas vaizdas atspindi 13,000 metų senumo įvykius. Būtent tiek laiko prirėkė šviesai atsikrieti iki Žemės.

Sprogsta kas šimtą metų

Tipiškoje galaktikoje, tokioje kaip mūsų Paukščių Takas, supernova sprogstą maždaug kartą per šimtą metų. Tačiau dėl Saulės sistemos padėties mūsų galaktikoje daugumos jų negalime matyti. Trukdo kosminės dulės, sugeriančios iš toli atsklindančią šviesą.

Paskutinį kartą astronomai stebėjo supernovos sproginimą 1987 metais, kai žvaigždė sprogo gretimose galaktikoje — Didžiąjame Magelano Debesyje. Supernova gavo 1987A vardą.

Mokslininkai laukia, kada galės stebėti supernovą kur nors arčiau, kad galėtų perprasti sudėtingus procesus, vykstančius sproginimo metu.

„Klaipėda“

Jie buvo labai išsigandę, nes matė, kaip rusų tankai traukė ir kliudė pabėgėlių vežimus, važiuojančius per žuvusių žmonių lavonus. Pakalbėjome su jais. Jie nežinojo, kas jų laukia, labai pergyveno, kad patektų rusų valdžion ir sakė: „Hitler kaputt“. Į pavakarę pradėjo pūsti žvabrus vėjas, kuris smelkėsi kiaurai per rūbus. Aš sėdėdamas ant vežimo labai sušalau ir palindau po apdangalu, kuriuo buvo užkloti daiktai. Šiek tiek apšilęs, matyt, užsėdau, tik staiga išgirdau Mamytės išgąstingą šauksmą. Ji šaukė, ar aš gyvas. Iš karto nesupratau, dėl ko ji taip išsigando ir klausė, ar aš gyvas. Tik kai ji paaiškino, kad pro pat vežimą pravažiavo rusų tanketė, kurioje atsistojo kareivis su šautuvo durtuvu dūrė į mūsų vežimą iškilusį kauburėlį. Tas kauburėlis buvo aš, susirietęs į kamuoliuką. Apžiūrėjus pradurtą apdangalą matėsi, kaip skylė nuo mano galvos buvo ne daugiau, kaip per sprindį. Tik Dievo Apvaizda išgelbėjo mane nuo mirties ar sužeidimo. Nuo to laiko, kol važiuojame per sovietų armijos okupuotus Rytprūsius, nors ir būdavo šalta, niekuomet niekas nelindome po apdangalu. Dar nebuvo visai sutemę, kai mes pravažiavome pro tą dvarą, kuriame iš vakaro buvome laikinai sustoję ir kur pasiliko Kurtinaičiai ir kiti Štenkendorfo dvaro žmonės. Po dvaro kiemą vaikščiojo rusų kareiviai. Iš tolo matėsi, kad į parką, kuris buvo prie pat kelio, rusų kareiviai atvarė keletą civilių vyrų. Tuo momentu mes kaip tik pravažiavome pro šalį. Aš aiškiai mačiau, kaip kareiviai iš automatų paleido šūvių seriją į būrelį stovinčių žmonių, kurie skėstelėję rankomis ir viršų, krito ant žemės, o sniegas aplink juos pradėjo tamsėti. Tai mums visiems buvo didelis išgąstis ir supratome, į kokias rankas papuolė Rytprūsiai žmonės. 1945 m. rudenį sugrįžus į Lietuvą Kurtinaičių šeima, sužinojome, kad tame dvare, kur jie pasiliko nakvoti, užėjus sovietų armijai kitos dienos pavakarį dvaro parke buvo sušaudyti keletas vyrų iš Štenkendorfo dvaro. Šie žmonės buvo įskusti rusams, kad jie priklausė nacių partijai.

Kurtinaičių Teresė galvojo, kad rusų armijos politrukams juos galėjo išduoti buvęs dvaro ūkvedis ar kuris nors iš lenkų darbininkų, ilgesnį laiką dirbęs dvare ir gerai pažinojęs visus vietas gyventojus. Apie tuos dramatiškus išgyvenimus, kuriuos Kurtinaičiai patyrė, kaip jie vadino „Pragaro dvarą“, pasakojo šiuorpas istorijas. Girti rusų kareiviai prievartavo moteris, atiminėjo geresnius daiktus, laikrodžius, auilinius batus, auksinius žiedus ir pan. Vieną rusaitę, buvusią Štenkendorfo

RYTŲ PRŪSIJOS KELIAIS ALGIRDAS LUKOŠEVIČIUS Nr. 12

dvaro darbininkę, kuri nesutiko su rusų karininku permiegoti, peršovė iš pistoleto. Rusė ir ukrainietės pakėlė didelį skandalą. Jos sakė, kad vokiečiai taip su jomis nesielgė ir jų neprievartavo, kaip broliai rusai „išvaduotojai“. Kurtinaičiai pasakojo apie Štenkendorfo dvaro savininko pono Abramovskio ir jo žmonos likimą tomis pirmomis rusų armijos atėjimo į minėtą dvarą dienomis. Iš jų buvo atimtas visas turtas, kurį vežėsi iš Štenkendorfo trijuose pilnai prikrautuose vežimuose. Jį išsidalino rusės, ukrainietės ir kartu važiuoję lenkai, buvę dvaro darbininkai. Rusų kareiviai atėmė iš pono Abramovskio auilinius batus ir jis pasiliko tik su kojineėmis stovėti ant sniego. Kurtinaičių Teresėlė, tai pamąčiusi, kažkur surado senus vyriškus batus ir padavė jam apsiauti, kad nevaikščiotų žiemose metu be batų. Paduodama batus ji pamatė, kad per jo seną raukšlėtą veidą riedėjo ašaros. Iš nervinio šoko ir susijaudinimo jis kartojo: „danke, danke“ ir stvėrė bučiuoti jos ranką. Atimta iš dvaro ponų buvo ir karieta su arkliais. Be to, Štenkendorfo dvaro ponų tarnas lenkas papasakojo rusų armijos kariškiams, kad ponas Abramovskis savo auksą ir kitas brangenybes užmūrijo Štenkendorfo dvaro rūmų rūsyje. Jis matęs, kur buvo slepiamas auksas. Rusų kariškiai su juo važiuojo į Štenkendorfo dvarą ieškoti paslėpto lobio. Tačiau atgal šis tarnas negrįžo. Rusės, ukrainietės bei keli lenkai iš to, vadinamojo „Pragaro dvaro“, po kurio laiko išvyko į tėvynę. Tačiau Kurtinaičių šeima nebuvo išleista, jie turėjo šerti ir prižiūrėti ne tik to dvaro gyvulius, bet ir iš kitų vokiečių ūkių bei dvarų atvartas karves. Atėjus pavasariui šią didžiulę karvių bandą reikėjo varyti per Lenkiją į Rusiją. Bandos varymas užsitęsė keletą mėnesių, kol pasiekė Suvalkų apylinkes. Iš čia jie prie Vyžainio perėjo Lenkijos-Lietuvos sieną ir sugrįžo į Norvydus, į savo sodybą, kurioje gyveno jų dukra Ona su šeima.

Sukrėsti matytų žudynių, nesustodami važiuojame atgal, mūsų arkliai visai nusilpo ir vos vos judėjo koja už kojos pirmyn, vedamos prie vežimo

prištos karvės vos paejo ir del nuovargio nustojo duoti pieno — užtrūko. Mes taip pat buvome nuo ryto nevalgę ir negėrę, išvargę bei sušalę. Nuvažiuojus keliolika kilometrų priekyje matėsi didžiulis gaisras. Visai sutemus įvažiuojame į Riesenburgo (Prabuty) miestą. Miesto centras skendėjo ugnyje ir buvo šviesu kaip dieną. Nors mieste kautynių nebuvo, tačiau sovietinės armijos kareiviai dėl neiškių tikslų degino namus, siautėjo pilna to žodžio prasme. Girti kareiviai tempė nuo vežimų vokietes moteris, nežiūrėdami senos ar nepilnametės, o jei vokiečiai senyvo amžiaus vyrai, jų sutuoktiniai ar tėvai, o gal ir seneliai tam prieštaraujavo, tai pasivedė juos už kampo nušaudavo, o su likusiomis vežime moterimis elgėsi taip, kaip jie norėjo. Tai buvo baisus vaizdas — aplinkui dega namai, skamba girtų rusų kareivių dainos, aidi šūviai ir nežinia, kur ir ką šauda. Beveik kiekvienas rusų kareivis klausdavo, ar mes vokiečiai (nemcy), o taip pat teiraudavosi, ar turime laikrodžių ir auilinių batų (sapogi). Sužinoję, kad mes lietuviai (litovcy), kad esame tarybiniai žmonės, pasigirdavo, kad jie mus „išvadavo iš fašistinės vergijos“ ir liepdavo važiuoti namo. Civilių vokiečių padėtis buvo apgailėtina. Rusų kareiviai kratė jų vežimuose sudėtus daiktus, reikalaudavo laikrodžių, auilinių batų, fotoaparatus, žiedų ir kitų vertingų daiktų, iškinkejo arklius. Išvažiuojus iš Riesenburgo centro į priemiestį, staiga iš vieno namo iššoko kariškis su atkištu pistoletu, sustabdė mūsų arklius, brolių Juozuką ir mane nustūmė nuo sėdynės ir įsakė palaukti. Netrukus iš namo atvedė merginą vokiečių ir pasakė, kad ją privalome nuvežti ten, kur jai reikės. Kanslerienė rusiškai pasakė, kad mes mieliai tai padarysime. Vokiečių labai verkė ir skundėsi, kad ją išprievartavo iš eilės šeši rusų kariškiai, kurie prieš tai jai sugirdė stiklinę degtinės. Privažiavus už miesto gyvenvietę ji išlipo ir padėkojusi nuėjo savais keliais. Jau švito antros dienos rytas, kai mes palikę degantį Riesenburgo (Prabuty) miestą važiuojame Rosenbergo (Susz) kryptimi. Pilnos pakelės buvo primėtytos daiktų, sudaužytų vežimų, negyvų žmonių, daugiausia senyvo amžiaus vyrų, tai vienur, tai kitur degė arba baigė degti namai, priešpriešomis važiuo sunkvežimiai, prie kurių buvo prikabinotos patrankos, ejo ir ejo būriai sovietinės armijos, atgal važiuo vokiečių pabėgėliai. Prasidėjo ir arklių keitimai. Rusų kareiviai iškinkejo geresnius arklius, o jų vietoje vokiečiams apkeisdavo nusilpusius.

Bus daugiau.

Vilniaus festivalyje — premjerinė Š. Nako „Sapnų Venecija“

Atliekama Š. Nako „Sapnų Venecija“.

Michailo Raškovskio (ELTA) nuotr.

Vilnius, birželio 19 d. (ELTA) — Savo programą įpusėjęs dešimtas Vilniaus festivalis klausytojams pristatė pasaulinę premjerą. Šeštadienį Nacionalinėje filharmonijoje pirmą kartą skambėjo festivalio užsakymu kompozitoriaus Šarūno Nako sukurtas netradicinis muzikinis kūrinys „Sapnų Venecija, ugninis meilės uraganas“.

Smuikui, sopranui, bosui, dviem aktoriams ir kameriniam orkestrui

kurtoje „Sapnų Venecijoje“ naudojami Francesco Petrarca, Giovanni Boccaccio, Charles Baudelaire, Markizo de Sade, paties Š. Nako esė ir elektroninių žinučių tekstai.

Kūrinį atliko Vilniaus festivalio orkestras, smuikininkė Ingrida Armonaitė, dainininkai Irena Zelenkauskaitė ir Ignas Misiūra, aktoriai Aldona Bendoriūtė ir Sakalas Uždavinys. Dirigavo pats autorius Š. Nakas.

A. Kubilius socialdemokratams siūlo trauktis

Vilnius, birželio 19 d. (BNS) — Savaitgalį naujai perrinktas Tėvynės sąjungos vadovas Andrius Kubilius socialdemokratams siūlo pripažinti, kad jie nepajėgūs suformuoti daugumos koalicijos.

Tokiu atveju A. Kubilius socialdemokratams siūlo prašyti prezidentą teikti kitą šios partijos kandidatą į premjerus, ne laikinąjį premjerą Zigmantą Balčytį, arba visai atsisakyti minčių formuoti Vyriausybę.

Jei socialdemokratams pavyktų gauti Seimo pritarimą mažumos Vyriausybei, ji, konservatorių vadovo manymu, galėtų veikti tik iki pirmalaikių rinkimų.

„Tokioje situacijoje socialdemokratams turi viešai prisipažinti, kad negali suformuoti daugumos koalicijos. Galima išsivaizduoti mažumos Vyriausybę, jei turėtų 60–65 Seimo

narių paramą. Jei aritmetinė parama kandidatui į premjerus siekia tik 53 narius, socialdemokratams turi nuspręsti, ar laukti Seime balsavimo pasiūlyti prezidentui atšaukti kandidatūrą ir pasiūlyti kitą“, — sakė A. Kubilius.

Pasak A. Kubiliaus, nors socialdemokratams skelbėsi iki pirmadienio užsitikrinsiantys 75 parlamentarų paramą, planai pasirodė pernelyg optimistiški — jo teigimu, socialdemokratams taip ir neperlipo praeitą savaitę deklaruotų 53 paramos balsų, kuriuos garantuotų koalicijos partneriai.

Pasak A. Kubiliaus, tai, jog socialdemokratams nepavyksta „suklijuoti“ daugumos, įrodo ir tai, jog jie atėjo prašyti savo politinių oponentų — konservatorių — paramos balsuojant dėl kandidato į premjerus.

Vyriausybės formuotojai kratosi Darbo partijos

Atkelta iš 1 psl.

BNS žiniomis, antradienį Seime balsuojant dėl prezidento pateiktos Z. Balčyčio kandidatūros į premjero postą socialdemokratams iniciuos slapta balsavimą, taip tikėdamiesi „tylios“ dalies „darbiečių“ paramos jų kandidatui.

Apie galimą paramą mažumos Vyriausybei Z. Balčytis pirmadienį jau kalbėjosi ir su konservatorių vadovu Andriumi Kubiliumi.

Anot Z. Balčyčio, antradienį balsavimas Seime dėl premjero kandidatūros parodys, kokia yra galima dauguma.

Socialdemokratams taip pat žurnalistas teigė, jog „nei dešinė, nei kairė šiandieną negali suformuoti aritmetinės daugumos neįtraukiant Darbo partijos į koaliciją“.

Paklaustas, ar neapgavo prezidento Valdo Adamkaus, praėjusią savaitę jam kalbėdami apie socialdemokratų žadamą suburti valdančiąją daugumą Seime, Z. Balčytis

teigė, jog šalies vadovui buvo kalbėta apie socialdemokratų pastangas suformuoti daugumą.

Prezidentas V. Adamkus yra išreiškęs poziciją, jog yra nusiteikęs prieš kontroversijų kėčiamos Darbo partijos dalyvavimą valdančiojoje koalicijoje.

Socialdemokratų derybininkai dar praėjusios savaitės pabaigoje kalbėjo ketiną jau šios savaitės pradžioje suburti valdančiąją daugumą Seime, kurią galėtų sudaryti apie 75 parlamentarai.

Tačiau pirmadienį kai kurie įtakingi socialdemokratams pripažino „nekontroliuojantys situacijos“.

Gavę prezidento V. Adamkaus įgaliojimą formuoti naują valdančiąją koaliciją, socialdemokratams praėjusią savaitę užsitikrino 53 balsų persvarą Seime — socialdemokratų, valstiečių liaudininkų, „pilietininkų“ ir liberalcentristų frakcijų, tačiau iki pirmadienio popietės žadėjo surinkti 75 parlamentarų daugumą.

Filologai nori patys nulemti savo likimą

Atkelta iš 1 psl.

Visos katedros yra susiformavusios istoriškai, jos turi savo programas, kurių poreikį apsprendžia jas pasirenkantys studentai. Kartais mums patiems neaišku, ką reiškia tie mistiniai dėstytojų ir studentų santykio koeficientai. Ne pirmi metai žinoma, kad iš mokyklų ateina prastai lituanistinėms studijoms parengtas jaunimas, todėl, užuot mokę fundamentaliųjų mokslų, turime juos mokyti elementarių rašybos, skyrybos dalykų. Tai reiškia, kad reikia keisti dėstytojų pobūdį, daugiau dirbti individualiai, taigi dėstytojų ir studentų santykius atitinkamai keičiasi“, — kalbėjo profesorė, priminusi, kad net fakulteto auditorijos pritaikytos darbui mažomis grupelėmis.

Fakulteto tarybos nariai sako, kad kai kurias katedras išties reikia jungti, o etatus savikritiškai peržiūrėti, tačiau prašo universiteto vadovybės nedaryti sprendimų kėlvičiais, norint dar iki atostogų pateikti suformuotą struktūrą, nes ir pati fakulteto taryba dar nėra priėmusi galutinių sprendimų, neparengusi apskaitos ir katedrų jungimo mechanizmo.

„Reforma negali būti skubota, primesta iš viršaus, bet turi išeiti iš vidinio mūsų suvokimo apie fakulteto struktūrą ir atsižvelgiant į realią padėtį“, — sakė E. Ulčinaite.

„Ši krizė fakultete yra bendra Lietuvos mokslo ir švietimo krizės dalis, tik kai ateina uraganas, jis

pradeda šluoti silpniausius. Pagal naudos ir efektyvumo principą silpniausi universitete yra filologai, o Filologijos fakultete silpnėsi už kalbininkus yra literatai“, — sakė VU Filologijos fakulteto tarybos narys, docentas dr. Paulius Subačius.

Pasak jo, po reformos didžiausia fakultete turėtų tapti slavistikos katedra — susijungus trims dabartinėms katedroms, joje būsiąntys 27 etatai. Tuo tarpu klasikinės filologijos katedroje paliekama 15 etatų, anglų filologijos — 13, lietuvių literatūros — 10, lietuvių kalbos — vos 8 etatus. Tačiau tikrų žinių, kiek bus sumažinta etatų, fakulteto tarybos nariai dar neturėjo.

Pasak P. Subačiaus, Vyriausybė turi aiškiai pasakyti, ar yra nacionalinis interesas turėti specifinių filologinių dalykų žinovų, ar ne, ir tada keisti studentų ir dėstytojų santykio koeficientus. Pagal naują projektą, šis santykis turėtų būti 12 studentų vienam dėstytojui (buvo 20 studentų), o rengiant senujų, retųjų kalbų žinovus, vertėjus — 7 studentai vienam dėstytojui.

„Yra specializacijų, kurių niekas, be mūsų, neparengs, pavyzdžiui, istorinės gramatikos, lietuvių dialektologijos, senosios literatūros žinovų, tačiau šių specialistų reikia vos keleto per metus ar dar mažiau. Jei rengsime jų po dvidešimt, jie tikrai važiuos braškių skinti, bet įteig visai nerengsime, jų neliks, pavyzdžiui, — lietuvių dialektologijos specialistų“, — sakė P. Subačius.

Per avariją sužalotas choristas sveiksta

Praha/Vilnius, birželio 19 d. (BNS) — Per avariją Čekijos greitkelyje sunkiai sužalotas 17-metis choristas iš Lietuvos pamažu sveiksta.

Lietuvos ambasadoriaus Čekijoje patarėja Daiva Rimašauskaitė pirmadienį sakė, kad nors dar išlieka infekcijų grėsmė, čekų medikai jaunuolio sveikimą vadina stebuklu.

Pasak diplomatės, nepilnametis patyrė dvi sudėtingas kepenų ir krūtinės ląstos operacijas ir medikų nuostabai gana greit po jų pradėjo savarankiškai kvėpuoti, sekmadienį jam buvo atjungtas dirbtinis plaučių ventiliacijos aparatas, o pirmadienį jis jau bandė sėstis, pats valgyti.

17-metį Prahos Motol ligoninėje

slaugo jo tėvas, kurį ligoninės administracija apgyvendino šalia esančiame bendrabutyje.

Diplomatės teigimu, optimistiškesnių prognozių dėl jaunuolio sveikatos iš medikų tikimasi sulaukti po dviejų savaičių.

Avarija greitkelyje Praha—Pilzenas, įvyko birželio 13—osios naktį. Berniukų ir jaunuolių choro „Dagilėlis“ 45 dalyviai su trimis vadovais iš Šiaulių autobusu važiuojo į koncertinį turą Čekijoje ir Vokietijoje. Turistinių autobusų pasikeisdami vairavo du vairuotojai.

Netoli Pilzeno autobusas sugedo ir sustojo. Tuo metu į autobuso galą atsitrenkė krovininis automobilis.

Sportas

* **Pirmadienį Kūno kultūros ir sporto departamente (KKSD) pagerbtos Lietuvos sportinių šokių poros, iškovojušios aukštą vietą tarptautinėse varžybose, jų treneriai bei Lietuvos sportinių šokių federacijos (LSSF) atstovai.** Arūnas Bižokas ir Edita Daniūtė buvo apdovanoti už antrąją vietą Europos čempionate, o kitos dvi Kauno „Sūkurio“ klubo poros — Donatas Vėželis ir Lina Chatkevičiūtė bei Julius Šeniauskas ir Iveta Paurytė — už atitinkamai I ir III vietas Europos Sąjungos klasikinių šokių čempionate. Vilniaus „Ratuto“ šokėjai Andrius Kandelis ir Eglė Visockaitė-Kandelis buvo apdovanoti už pirmąją vietą Europos Sąjungos Lotynų Amerikos sportinių šokių čempionate.

* **Sekmadienį Kačerginės „Nemuno žiede“ pirmą kartą Lietuvoje surengtose keturių valandų lenktynėse dėl „Kauno grūdų“ taurės bei 10,000 litų prizų fon-**

do varžėsi dešimt automobilių. Lygiai po keturias valandas trukusių lenktynių išpūdinga taure džiaugėsi „Tanagra Racing Team“ komanda, kurios duetas — Andžėjus Dzikevičius ir Dalius Steponavičius — per šį laiką nuvažiavo 164 trasos ratus, t.y. — 549.4 kilometro.

* **Pirmą pergalę planetos futbolo pirmenybių Vokietijoje keturių komandų G grupėje iškovojo Šveicarijos vienuolikė, pirmadienį antrojo turo rungtynėse 2:0 (1:0) įveikusi Togo rinktinę.** Įvarčius šveicarams — pirmuosius šiose pirmenybėse — pelnė Alexander Frei ir Tranquillo Barnetta.

* **Penktosiose NBA čempionato finalo rungtynėse Miami „Heat“ komanda sekmadienį namuose po pratęsimo 101:100 nugalėjo Dallas „Mavericks“ krepšininkus.** Po trečiosios pergalės iš eilės savo arenoje „Heat“ komanda finalinėje serijoje iki keturių pergalių pirmauja 3:2.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS
žinių agentūrų pranešimais)

Katalonijos gyventojai pritarė didesnei autonomijai

Barselona, birželio 18 d. („Reuters“/BNS) — Katalonijos gyventojai per sekmadienį vykusį referendumą didžiule persvara pritarė šio Ispanijos regiono, plytinčio Viduržemio jūros pakrantėje, didesnei autonomijai, tačiau mažas rinkėjų aktyvumas pakurstė abejones dėl šio referendumo teisėtumo.

Oficialiais duomenimis, gautais suskaičiavus 99.6 proc. balsalapių, 73.9 proc. katalonų pritarė prieštarinčiam vertinamam statutui, kuris sukėlė debatus dėl Ispanijos regionų autonomijos ir sukurstė pilietinio karo, vykusio ketvirtajame dešimtmetyje, laikus siekiančias aistras.

„Ne“ naujam statutui tarė 20.76 proc. balsavusiųjų, o dar 5.34 proc. balsalapių buvo sugadinti.

Tačiau tik vos daugiau kaip pusė iš penkių milijonų katalonų atėjo pareikšti savo valią, o 50.6 proc. šią teisę turėjusių balsuotojų liko namuose.

Iš viso referendume Katalonijoje dalyvavo 49.41 procentas užregistruotų rinkėjų.

Katalonijos ryšių su visuomene departamento vadovas Josep Vendrel sakė, kad „daugelis katalonų neatėjo balsuoti, nes iš ryto patraukė į paplūdimius ar nenorėjo praleisti futbolo pasaulio čempionato rungtynių“.

Tačiau „jeigu katalonams būtų nepatikęs naujasis statusas, jie būtų atidėję visus reikalus ir atėję į rinkimų apylinkes balsuoti „prieš“, — pabrėžė jis.

J. Vendrel pažymėjo, kad naujajame susitarime dėl Katalonijos statuso „aiškiai atriboti centrinės ir vietos valdžios įgaliojimai“, ir Madridas „nėgalės kištis į klausimus, kurie įeina į Katalonijos vyriausybės kompetenciją“.

Naujasis statusas numato didelį finansinį savarankiškumą — Katalonijoje liks 40 proc. surinktų regione pridėtinės vertės mokesčių ir tokia pat pajamų mokesčių dalis.

Anksčiau šie mokesčiai sudarė 33 procentus.

Be to, regionas turės daugiau įgaliojimų, sprendamas klausimus, kaip užtikrinti vidaus saugumą, valdyti vietos reikšmės telekomunikacijas, oro ir jūrų uostus, taip pat migracijos srityje. Statutas taip pat pripažįsta katalonų kalbą valstybės kalbos statusą.

Pagrindinės dešiniosios pakraipos opozicinės partijos vadovas Mariano Rajoyas pareiškė, kad toks mažas aktyvumas rodo, jog centrinės vyriausybės remiamam įstatymo projektui šiame turtingame šiaurės rytiniame regione stinga paramos.

„Tai buvo sveiko proto pasireiškimas. Katalonai neremia ministro pirmininko Jose Luiso Rodriguez Zapatero asmeninio projekto. Tam nepritaria du iš trijų katalonų“, — sakė M. Rajoyas, žmonių, nepanorusių dalyvauti referendume, balsus prilyginęs „ne“ balsams.

Savo ruožtu J. L. R. Zapatero sakė, kad balsavimas galioja, ir paragino M. Rajoyas bei kitas politines partijas, kurios ragino tarti „ne“ statutui dėl didesnės autonomijos, susitaikyti su šiais rezultatais.

Sekmadienio referendumas, kuris Katalonijai, jau ir taip vienam daugiausiai autonominių galių turinčiam Ispanijos regionui, suteikė dar daugiau teisių tvarkyti mokesčių surinkimo ir teisinius klausimus, buvo laikomas centrinės vyriausybės politikos populiarumo išmėginimu.

Regioninės ir nacionalinės partijos karštai ginčijosi dėl statuto ištisus metus. Ypač daug aistrų kėlė statuto frazė, kurioje teigiama, kad Katalonija save suvokia „kaip tautą“.

Prieiti prie vienos nuomonės dėl šios frazės nepavyko, nes kompromisą dėl jos atmetė abi kraštutinės jėgos — ir dešinioji Liaudies partija, išvelgianti joje grėsmę Ispanijos vienybei, ir katalonų nacionalistų partija „Esquerra Republicana“, kuri mano, kad ji nėra pakankamai radikali.

daugėja žmonių, gyvenančių lūšnyuose, taip pat didėja skurdo mastas miestų rajonuose.

ARTIMIEJI RYTAI

BAGHDAD

Irako prokurorai pirmadienį paprašė teisėjo Saddam Hussein už vaidmenį nužudant 148 šiuos iš Dudjail gyvenvietės skirti mirties bausmę. Prokurorai, S. Hussein ir dar septynių asmenų teisme dėl nusikaltimų žmoniškumui dėstydami galutines savo pastabas, aukščiausia bausme paprašė nubausti ir netikrą buvusio Irako vadovo brolių Barzan al-Tikriti bei buvusį viceprezidentą Tah Yassin Ramadan.

RUSIJA

MASKVA

Rusijos prezidentas Vladimir Putin pasiūlė Federacijos Tarybai naują šalies generalinio prokuroro paskirti dabartinį šalies teisingumo ministrą Jurij Čiaiką. Federacijos Taryba svarstys naujo generalinio prokuroro kandidatūrą penktadienį. Rusijos vadovui vėl pavyko nustebinti šalies politinės scenos stebėtojus savo pasirinkimu: 57 metų tylaus teisingumo ministro kandidatūra nebuvo minima tarp pretendentų į pagrindinio kovotojo su korupcija postą. Chabarovsk krašte Nikolaevsk mieste gimęs J. Čiaika baigė Sverdlovsk teisės institutą ir beveik visą savo gyvenimą dirbo prokuratūros institucijose.

ARTIMIEJI RYTAI

TOKYO

Japonija, pasitarusi su JAV, turėtų imtis griežto atsako, jei Šiaurės Korėja nuspręs paleisti tolinojo veikimo spindulio balistinę raketą, pareiškė Japonijos ministras pirmininkas Junichiro Koizumi, pridūręs, kad Tokyo įvairiais būdais stengiasi įtikinti Pyongyang to nedaryti. Koks tai gali būti atsakas, Japonijos vyriausybės vadovas nepatiksino. JAV pareigūnai pranešė, kad Šiaurės Korėja veikiausiai baigė pripildyti kurio tolinojo nuotolio balistinę raketą, galinčią pasiekti net Aliaską, ir netrukus gali ją išmėginti.

EUROPA

TBILISI

Vakarų Gruzijos Senaki mieste pirmadienio naktį apiplėštas bankas. Kaip pranešė Gruzijos VRM, nusikaltėliai apiplėšė „Liaudies banko“ filialą ir pabėgo. Šiuo metu banko pastatą dirba prokuratūros darbuotojai, milicija ieško nusikaltėlių. Nusikaltėliai išsinešė tris maišus su auksu ir apie 300,000 larių (maždaug 452,000 litų). Kiek aukso buvo maišuose, nepranešama.

JAV

CHICAGO

JAV Episkopalinė Bažnyčia sekmadienį pranešė pirmą kartą eiti vyriausiojo vyskupo pareigų išsirinkusi moterį. Bažnyčioje, kurią jau draskė konfliktai dėl vyskupo tapusio gėjus, tai lūžio taškas po daugelį metų trukusio pasipriešinimo. Nevados vyskupė Katharine Jefferts Schori per Visuotinį susirinkimą buvo išrinkta JAV Anglikonų Bažnyčios vyriausiąja pastore ir prime. Į šį postą pretendavo iš viso septyni kandidatai ir K. Jefferts Schori buvo išrinkta po penkių balsavimų. 52 metų K. Jefferts Schori yra okeanografijos daktarė ir yra dirbusi JAV Nacionalinėje jūrų žuvininkystės tarnyboje.

JUNGtinės tautos

2007 metais pusė pasaulio gyventojų gyvens miestuose, o iki 2030 metų šis skaičius pasieks 60 procentų, teigiama JT gyvenviečių programos pranešime. Dokumente pažymima, kad kasdien miestiečių skaičius pasaulyje padidėja 180,000 žmonių. Ypač sparčiai daugės miestų gyventojų mažiausiai išsivysčiusiose šalyse — nuo 1.9 mlrd. 2000 metais iki 3.9 mlrd. 2030 metais. Išplėtos pramonės šalyse netolimoje ateityje urbanizacija sulėtės. Sparčiai didėjant gyventojų prieaugiui, pirmiausia besivystančiose šalyse, plečiasi nekontroliuojama urbanizacija ir

Prasidėjo „pasaulio pabaigos saugyklos“ statybos

Oslas, birželio 19 d. (AFP/BNS) — Norvegijos ministras pirmininkas Jens Stoltenberg paskelbė „pasaulio pabaigos saugyklos“ — didžiulio sėklų banko, kuris užtikrins maisto atsargas katastrofiško klimato pokyčio, atominio karo ar jūros lygio kilimo atveju — statybų pradžią.

Saugykla bus įrengta šalia Šiaurės ašigalio esančio kalno viduje.

3 mln. JAV dolerių saugykloje, kuriai bus numatyta Fort Knox rūšies apsauga, bus saugoma apie 3 mln. sėklų, tarp kurių bus visų žinomų vertingų pasaulio maistinių augalų rūšių.

Projekto galimybių studijoje buvo numatyta, kad ši saugykla „iš esmės bus pastatyta amžiams“.

Saugykla bus įrengta amžinajame išale smiltainio kalno Norvegijos Špicbergeno saloje, maždaug už 1,000 kilometrų nuo Šiaurės ašigalio, šlaite.

Sėklos bus saugomos esant mi-

nus 18 laipsnių pagal Celsijaus skalę temperatūrai, ir tai užtikrins jų išlikimą šimtmečiams, o gal net ir tūkstantmečiams.

Sėklų banką saugos metro storio betono sienos, taip pat dvi apsauginės oro kameros ir saugios sprogimui atsparios durys.

Bankas neturės nuolatinių darbuotojų, tačiau „kalnus gerai saugo baltieji lokiai“, teigia ši projektą įgyvendinti siekiančios organizacijos „Global Crop Diversity Trust“ direktorius Cary Fowler.

Sėkloms išsaugoti, jos turi būti laikomos žemesnėje nei užšalimo taško temperatūroje.

Storos sienos, oro kameros ir durys reiškia, kad net ir paspartėjus pasaulio klimato atšilimo procesui, šiltesnis oras pasiektų sėklas tik po daugelio dešimtmečių.

Sėklų bankas, kurį Norvegijos vyriausybė vadina „Nojaus arka“, turėtų būti atidarytas 2007 m.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND

www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Air Freight

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

Trucking

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 75th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680

Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Mūsų daržai ir darželiai

Paruošė Žalianykštis

NUODINGI AUGALAI

Vasarą džiaugiamės savo darželio augalais, išvykstame į gamtą, kur taip pat galime pasigėrėti įvairia flora. Norint susipažinti su nematyta augmenija, žmogui galbūt yra natūralu paliesti, pauostyti, kartais net paragauti. Ir tai gali būti skaudi klaida, ypač vaikams. Miesto žmonės, kuriems tenka rečiau būti gamtoje, su augalais yra mažiau susipažinę, tad turėtų būti atsargūs, nes daug augalų turi pavojingų ar nuodingų medžiagų. Vieni nuodai sutelkti lapuose, kitų sėklose; vieni yra kenksmingi, tik juos palietus, kiti — sukramčius ir nurijus. Žinoma, daugeliu atvejų reikia suvalgyti didesnę augalų kiekį, kad nuodai pakenktų sveikam, suaugusiam žmogui, bet mažam vaikui jie gali būti labai pavojingi. Taip pat reikėtų nuo nepažįstamų augalų saugoti naminius gyvulėlius, ypač šunis, nes ir jie kartais mėgsta kokio augalo lapus pakramtyti.

Vien dėl to, kad gamtoje yra nemažai nuodingų augalų, nereikia būgštauti. Augalas — ne gyvatė ir ne žvėris — negriebs kąsti, pats į burną žmogui neilgis. Dėl to pagrindinė taisyklė labai paprasta: nereikia tuoj griebti ir ragauti nepažįstamų uogų, kramtyti bet kokio augalo šakutes ar lapus, nepažįstamus augalus palietus, nusiplauti rankas. Taip galima išvengti daug nemalonumų.

Kadangi gavome nemažai klausimų apie augalus, savo lapuose ar uogose turinčius nuodingų medžiagų, keletą jų čia paminėsime. Žinoma, jų yra daug daugiau, bet su šiais galime dažniau susidurti, kai kuriuos net auginame savo darželiuose ar prie namų.

Kukmedis, angl. „Yew“ (tariama — jū), lot. *Taxus*.

Žiemą ir vasarą žaliuojantis medelis (dažniausiai auginamas kaip krūmas), tamsiai žaliais, plokščiais spygliais. Žydi nežymiais žiedeliais anksti pavasarį, o rudeniop prinokina pailgus raudonos spalvos, maždaug 1/4 colio ilgio, minkštus vaisius su kietu kauliuku — sėkla viduje. Vaisiai išlieka iki šalčių. Juos lesa paukščiai, bet žmonėms kukmedžio uogelės yra labai pavojingos.

Daržovinis rabarbaras, angl. „Rhubarb“, (Pie-plant), lot. *Rheum undulatum*. Daugiametis augalas, kurio tėvynė Azija. Jį turbūt visi pažįstame: didžiuliais lapais, storais, rausvos spalvos kotais, panašiomis į rūgštynių, tik nepalyginamai didesnėmis ir balzganomis, žiedų kekėmis. Auginamas daržuose dėl savo rūgščių lapkočių, kurie verdami, kepami, ypač maišant su kitais vaisiais ar uogomis (Amerikoje mėgstama rabarbarus maišyti su braškėmis). Rabarbarų lapkočiai nenuodingi, tačiau lapų gyslose yra pavojingų medžiagų, kurios sukelia kraujavimą, vėmimą, viduriavimą ir kitas negeroves.

Rūta, angl. „Rue“, lot. *Ruta Graveolens*.

Daugiametis augalas, kvepiančiais, melsvai žalios spalvos, smulkiais lapais, geltonais nelabai žymiais žiedais. Rūta laikoma lietuvių tautine gėle, tačiau jos lapai (ypač šlapi) gali kam sukelti dermatitą, t.y., palietus lapus, išberia odą pūslytėmis, kurios ilgai neišnyksta, o kartais po išnykimo palieka tamsias dėmes visam laikui. Sakoma, kad rūtai alergija yra mažesnė, jeigu diena apsiniaukusi — atrodo, kad saulė šią alergiją gerokai padidina.

Rododendras amerikinis, angl. „Rhododendron“, lot. *Rhododendron catawbiense* (ir kitos rūšys).

Visažalis krūmas, pailgais, tarsi odiniais lapais, žydi pavasarį nuostabių žiedų kekėmis. Nuodingų medžiagų yra visame augale, nors retai kas sumanytų kramtyti jo kietus lapus, žiedus ar šakutes. Kadangi rododendrai dažnai auginami prie namų, čia paminėti ir apie šį krūmą.

Dirvinė karpazolė, angl. „Sun spurge“, lot. *Euphorbia helioscopia*.

Auga ir savaime, o pastaruoju metu labai populiarus darželiuose, nes žydi anksti pavasarį (iš esmės jos žiedai kone nematomi, bet, kaip ir kitų *Euphorbiaceae* šeimos augalų, tą nežymų žiedelių gaubia žalsvai geltonos pusrutuliškos skraistės). Visos karpazolės turi tirštas, baltas sultis, kuriose yra nuodingų arba odą suerzinančių medžiagų, išaukiančių dermatitą bei kitas odos negeroves (liet. vadinama karpazolė, nes nuo jos sulčių iškilę kieti spuogai primena karpas). Augalas dar nuodingesnis, jeigu suvalgomas: kamuoja vidurių skausmas, užtinsta akys ir gerklė, viduriavimas, apalpinimas.

Svogūninės gėlės — jacintai, narcizai (hyacinth, daffodil, narcissus) — turi nuodingų medžiagų svogūneliuose (dėl to jų neiškasa ir nededa voverės bei kiti graužikai). Suvalgius šių gėlių svogūnelį, sutrinka virškinimas, atsiranda viduriavimas, vėmimas, visų kūno dalių drebulys ir pan.

Oleandras, angl. „Oleander“, lot. *Nerium oleander*.

Vėsesnio klimato zonose — tai kambarinis augalas. Žiemos nematantčiame klimato — gražiai žydintis krūmas; visažalis. Lapai pailgi, siauri, žiedai susispietę kekėmis (įvairių spalvų). Visos augalo dalys (net sudžiūvusios šakutės ar lapai) yra labai nuodingos — sakoma, kad net vienas vienintelis suvalgytas oleandro lapas gali atnešti mirtį. Auginant oleandrus namie (ar savo aplinkoje, jeigu gyvenate šiltame klimato) reikia ypatingo atsargumo — saugoti, kad vaikai nečiulptų gražių žiedų, kad šakelių nepanaudotų kepant ant jų pamautas dešreles ir pan.

Pakalnūtė (kai kur dar vadinama konvalija, turbūt pagal lotynišką pavadinimą), angl. „Lily-of-the-valley“, lot. *Convallaria majalis*.

Daugiametis, anksti pavasarį žydintis augalas. Lapai stambūs, pailgi, žali, išilgai gysloti, nekarpyti. Paprastai auga po du, o iš jų vidurio išauga kotelis, aplipęs baltais, kvepiančiais, varpelio pavidalo žiedais.

Savaime auga miškuose, parkuose, bet dažnai auginama darželiuose, kur ji gali greitai išsiplėsti, nes dauginasi ir šakniastiebiais. Nuodingos šaknys, lapai, žiedai, ypač sėklos, panašios į skaisčiai raudonas uogas. Didesni suvalgyti pakalnučių kiekiai išaukia mirtį, o mažesni, įvairius skrandžio, vidurių, net širdies sunegalavimus.

Mėlynasis sukutis (mėlynziedė vijoklė), angl. „Morning Glory“ (Heavenly Blue, Pearly Gates, Fying Saucers), lot. *Ipomoea violacea*.

Nuodingos yra sėklos, kurias pastaruoju metu ypač pamėgo narkomanai. Jie sutrintas šių gėlių sėklas naudoja kaip narkotiką, išaukiantį nuotaikos pakilimą, panašiai, kaip anksčiau LSD. Kai sėklų narkotinis veikimas „nuslūgsta“, atsiranda skaudūs fiziniai simptomai: vėmimas, šlapimo pūslės negalios, depresija (yra buvę net savižudybių) ir pan.

Sirinis klemalis, angl. „Milk-weed“, lot. *Asclepias syriaca*.

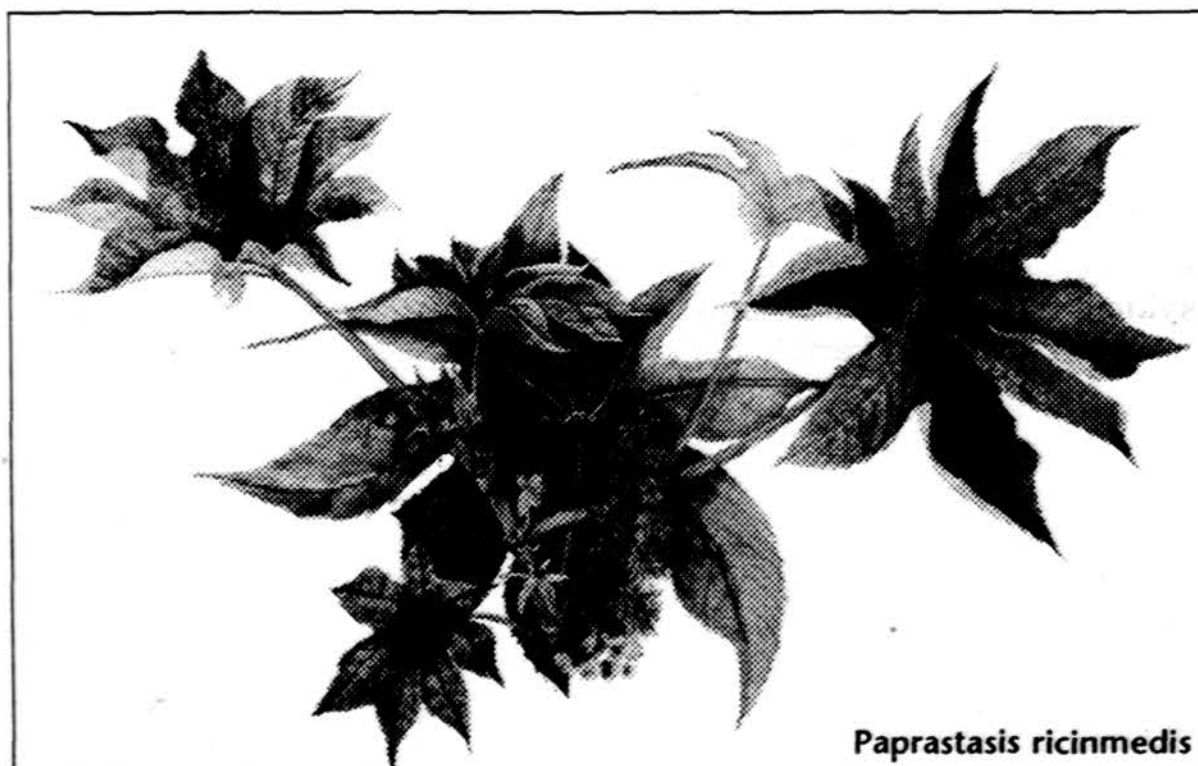
Aukštas, laibas, nesišakojantis augalas. Lapai dideli, platus, nekarpyti. Žiedai susitelkę apvaliomis (kaip sviedinukas) kvepiančiomis, violetinėmis arba balzganomis kekėmis, kurias labai mieliai lanko bitės, drugeliai (kai kurie drugeliai ant sirinių klemalių deda savo kiaušinėlius, o jų lapais mintantys vikšrai turi „kartų skonį“, todėl jų nelesa paukščiai ar kiti priešai). Auga savaime, bet kartais auginamas ir darželiuose. Nuodingos yra karčiosios augalo sultys.

Juodoji kiaulauogė, angl. „Black nightshade“ (poison berry), lot. *Solanum nigrum*.

Auga patvoriuose, pievose, pamiškėse. Augalas aukštas, lapai truputį karpyti, stiebas apaugęs retais plaukeliais. Žydi panašiais į bulvės žiedais (tik mažesniais) vasaros pabaigoje. Uogos juodos. Visas augalas turi daug nuodingų medžiagų, ypač uogos. Daugiau jų suvalgius, gali ištikti paralyžius, o nedidelius kiekius — viduriavimas, vėmimas ir kiti vidurių sutrikimai.

Paprastasis ricinmedis, angl. „Castor bean“ (castor-oil-plant, Palma Christi), lot. *Ricinus Communis*.

Vienametis, tvirtas ir aukštas augalas, didžiuliais, plėštakos pavidalo lapais. Žydi nežymiais žiedais, bet išauga apie 1 cm ilgio, žvilgančias (kartais margas), kietas sėklas, primenančias pupeles. Kadangi, iš nedidelės, pavasarį pasėtos sėklos išauga didžiulis augalas (dėl to lietuviškai ir vadinamas ricinmedis), kartais net iki vienaaukščio namo stogo, dažnai jį žmonės pasiseja prie namų. Tačiau būtina atsiminti, kad visos augalo dalys yra labai nuodingos ir žmonėms, ir gyvuliams. Simptomai pasireiškia greitai, vos suvalgius sėklas ar kitas augalo dalis (vėmimas, silpnumas, apalpinimas, net mirtis, jeigu suvalgoma daug). Ypač reikia nuo ricinmedžio saugoti vaikus.

Paprastasis ricinmedis

SKELBIMAI

IŠNUOMOJA

Brighton Park išnuomojamas 4 kamb. butas. S. California ir 47 str. Už 3 kvartalų Pete's maisto parduotuvė, bankas, paštas. Tel. 773-376-0189

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE
AUTOMOBILIO,
NAMŲ, SVEIKATOS IR
GYVYBĖS DRAUDIMAS

Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Aukšė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654; 773-581-8654

LIETUVIŲ TELKINIAI

WASHINGTON, DC

K. DONELAIČIO LITUANISTINĖS
MOKYKLOS 45 METŲ
JUBILIEJUS

Vašingtono apylinkės Kristijono Donelaičio lituanistinė mokykla šventė 45 metų jubiliejų 2006 m. balandžio 29 d. Minėjimas įvyko Latvių salėje, Rockville, Maryland. Šventės metu buvo pagerbti visi buvę ir esantys mokyklos direktoriai, mokytojai. Dabartinė mokyklos direktorė yra Ginta Remeikytė-Gedo. Tarp svečių buvo Lietuvos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas su žmona Loreta, jų abu vaikai lankė šią mokyklą. (Šią vasarą V. Ušackas baigia savo kadenciją.)

Mokytoja Vaida Mežiienė trumpai papasakojo mokyklos istoriją. Mokykla įkurta 1961 metais, o 2006 metais ši mokykla turi net 80 mokinių, įskaitant ir suaugusiųjų klase. Mokykla pavadinta Kristijono Donelaičio vardu 1964 metais. Mokykloje šiuo metu dirba 17 mokytojų. Šios šventės programoje mokiniai pasirodė su dainomis ir eilėmis. Pilna žiūrovų salė juos energingai palaikė ir apdovanojo gausiais aploclimentais.

Mokyklos tinklalapyje http://www.dclac.org/kdlm_hist3.html galima paskaityti visą mokyklos istoriją. Čia maža santrauka: „Mokyklai teko keletą kartų keisti savo patalpas — dažniausiai dėl vietos trūkumo arba finansinio nepajėgumo. Į dabartines patalpas St. Elizabeth's mokykloje, Montrose gatvėje, Rockville, mokykla persikėlė 1985 metais. Per paskutinius 40 metų K. Donelaičio mokykla išleido 94 abiturientus ir iš viso lankė per porą šimtų mokinių. Vašingtono visuomenė tikrai turi kuo didžiulotis“.

Mokyklos tikslas yra mokyti jaunimą lietuvių kalbą, kultūrą, religiją ir istoriją, o gal svarbiausia — auklėti juos, kad taptų sąmoningais lietuviais. Visi mokiniai turi progą bendrauti su bendraamžiais ir gilintis lietuviškoje kultūroje. Nors keičiasi mokytojai ir mokiniai, šioje mokykloje vis bandoma išlaikyti lietuvišką žodį kitai kartai. Šiais metais šventė įvyko pavasarį, o anksčiau vis būdavo sausio mėnesį. Organizatoriai tikėjosi, kad geresni orai pritrauks daugiau dalyvių. Atrodo, kad atvyko maždaug šimtas žmonių. Per šokius, kuriuose dalyvavo jauni ir vyresni, Juozas Sujeta

energingai grojo elektriniu pianinu ir dainavo.

Šventės komitetas dėkoja visiems rėmėjams ir dalyviams už jų paramą. Be jų negalėtume įgyvendinti mokyklos tikslų. Tikimės, kad ateityje K. Donelaičio mokykla sėkmingai ugdyt mokinius ir neužmirš jų tėvų ir protėvių žemės.

Mokyklos užbaigimo šventė

Vašingtono apylinkės Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos užbaigimas įvyko šeštadienį, gegužės 20 d. Visi mokyklos mokytojai, mokiniai ir jų tėvai į salę įėjo per lietuviškomis juostomis papuoštą įėjimą. Užbaigime dalyvavo visos klasės, ir kiekviena jų nešė savo gaires ar vėliavą. Iš viso buvo šešios klasės: Pupos ir Pipirai (vaikai iki 3 metų), Riešutėliai (nuo 3 metų), Gandriukai (nuo 6 metų), Spindulėliai (nuo 7 metų), Giraitės (nuo 9 metų) ir vyriausi Bajorai (nuo 12–13 metų).

Minėjimą vedė mokyklos direktorė Ginta Remeikytė-Gedo. Kunigas Vaidotas Labašauskas skaitė maldą, kuria dėkojo visiems mokytojams ir ypatingai pirmajai mokytojai mamytei. Dalyviai sugiedojo Lietuvos himną. Po to vyko mokyklos baigimo diplomų įteikimas visiems mokiniams. Malonu žinoti, kad net Pupos ir Pipirai gauna diplomus!

Bajorų klasės mokytoja Rūta Petraitienė, dėkodama už geles, kurios buvo įteiktos visoms mokytojoms, aiškino, kaip svarbu yra išlaikyti lietuvių kalbą. „Stenkimės kalbėti lietuviškai“, ji ragino visus mokinius. Būtina kalbėti lietuviškai, ir visada prisiminti savo šaknis. Iš esmės visų lietuviškų mokyklų tikslas yra parodyti visiems mokiniams, kad kalba turi būti išlaikyta.

Po diplomų įteikimo visi dainavo „Žemė Lietuvos“, minėjimas baigėsi žaidimais. Tėveliai ir vaikai dideliu ratu kartu žaidė „Jurgeli, meistrelį“ ir kitus žaidimus. Kitais metais Ilona Verbušaitienė bus mokyklos direktorė. Dėkojame Gintai Remeikytei-Gedo už dvejų metų neprikaištingą ir svarbų darbą.

Paulius Klimas

Jauniausieji Kr. Donelaičio lit. mokyklos mokinukai atlieka programą mokyklos 45 m. jubiliejiname renginyje-pokylyje š.m. balandžio 29 d.

Vitos Laignel nuotrauka.

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Eg Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

Vidaus ligos

EDMUNDAS VŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Akių ligų specialistai

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Širdies ir kraujagyslių ligos

GAILĖ SABALIAUSKAS, M.D.
KARDIOLOGE – ŠIRDIES LIGOS
Midwest Heart Specialists
15900 W. 127th St. Ste 200
Lemont, IL 60439
630-719-4799.
Priklauso Good Samaritan, Central DuPage,
Edward ir Elmhurst ligoninėms.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Kristijono Donelaičio lit. mokyklos (Washington, DC) mokslo metų užbaigtuvių iškilmėse gegužės 20 d. mokytoja D. Orangelienė (kairėje) įteikė pupoms ir pipirams pažymėjimus. Dešinėje — mokyklos vedėja Ginta Remeikytė-Gedo.

Pauliaus Klimo nuotrauka.

DETROIT, MI

ŠV. ANTANO ŠVENTĖ — ATLAIDAI

Birželio 11 d., sekmadienį, visi keliai vedė į Šv. Antano parapiją, Detroit, kurioje buvo švenčiama parapijos dangiško globėjo šv. Antano šventė. Oras gražus, saulė glostė savo šiltais spindulėliais ir daug žmonių dalyvavo šventėje. Šv. Mišių metu gražiai giedojo parapijos choras, vadovaujamas muz. Stasio Slizio. Choras atliko visas liturgines Mišių dalis, „Šv. Antano himną“ ir „Tau dėkinga Lietuva“. Visos giesmės buvo muz. St. Slizio kūryba. Vargonais buvo atlikta J. S. Bach Tokata d-minor ir užbaigai vargonais muz. Stasio Slizio Tokata d-major, kleb. kun. Alfonsas Babonas pasakė šventę išryškinantį pamokslą. Meldėmės, kad Dievas per šv. Antaną globotų mūsų nedidelę parapiją ir mus visus.

Po Mišių, šiai ypatingai šventei, gražioj žydinčių ir kvėpiančių įvairiaspalvių rožių puokštėmis papuoštoj salėj susirinko daug parapijiečių, jų draugų ir svečių net iš tolimųjų vietovių, iš Kanados. Puikias vaišes

paruošė šeimininkė Pranciška Televičienė ir jos tartininkės. Parapijos moterys iškepė daug skanių pyragų. Ir koks įvairumas! Gėrimų bufetą aptarnavo Vacys Slušnys ir Leonas Petronis. Vyko gausių ir vertingų laimėjimų traukimai. Bilietus platino Josephine Jonulate ir Regina Juškaitė-Švobienė, o dovanų skirstymui vadovavo Mykolas Abarius. Po laimėjimų kun. Alfonsas Babonas padėkojo visiems tartininkams, apsilankiusiems ir parėmusiems Šv. Antano parapiją. Vardinių progą kun. Babonas parapijos vardu sveikino visus Antanus ir Antaninus, linkėdamas jiems Dievo palaimos ir gražių vardinių.

Dalyviai džiaugėsi savo laimėjimais, gera proga smagiai praleisti sekmadienio popietę, pabendraudami su draugais ir artimaisiais, tuo pačiu paremdami ir savo parapiją. Šventė praėjo pakilia ir šilta nuotaka.

Regina Juškaitė-Švobienė

Šventė Utenos krašte

Vyžuonų bažnyčia — 600 metų

Nedaug Lietuvoje yra bažnyčių, kurios galėtų savo amžiumi prilygti Panevėžio vyskupijai priklausančiai Vyžuonų Šv. Jurgio parapijos bažnyčiai, šią vasarą švėsiąčiai savo 600 metų sukaktį. Tai patys seniausi Dievo namai visoje Utenos apskrityje.

Turbūt ne visi mūsų skaitytojai žino, kur yra Vyžuonų miestelis. Jis yra išsistatęs abipus Vyžuonos (kairysis Šventosios intakas) upės, tarp Lydekio ir Iženo ežerų, 12 km į šiaurės vakarus nuo Utenos, 8 km į pietryčius nuo Užpalių.

Vyžuonų bažnyčia.

Kaip sakoma Br. Kvickio „Lietuvos Bažnyčios“ 4-tame tome, rašytinė Vyžuonos istorija prasideda nuo 1406 m., kada čia buvo pastatyta bažnyčia. Leidinyje teigiama, kad dr. Jurgis Gimbutas, savo studijoje nustatęs Lietuvos bažnyčių statymo chronologiją, Vyžuonos bažnyčią mini 23 iš eilės. Ji buvusi pastatyta Vytauto ar jo paliepiu.

Tame pačiame leidinyje minima daug įdomių istorinių faktų apie

Vyžuonų miestelį bei jo bažnyčią, kuri per amžius keitėsi. Bolševikų okupacijos metais Vyžuonų miestelis buvo gerokai sumenkęs: 1959 m. čia buvo likę 600, o 1970 m. — vos 528 gyventojai. Tačiau bažnyčioje išliko religinio meno bei kulto vertybių, kurios joje stovi ir dabar.

Parapijos klebono ir seniūno laiškas

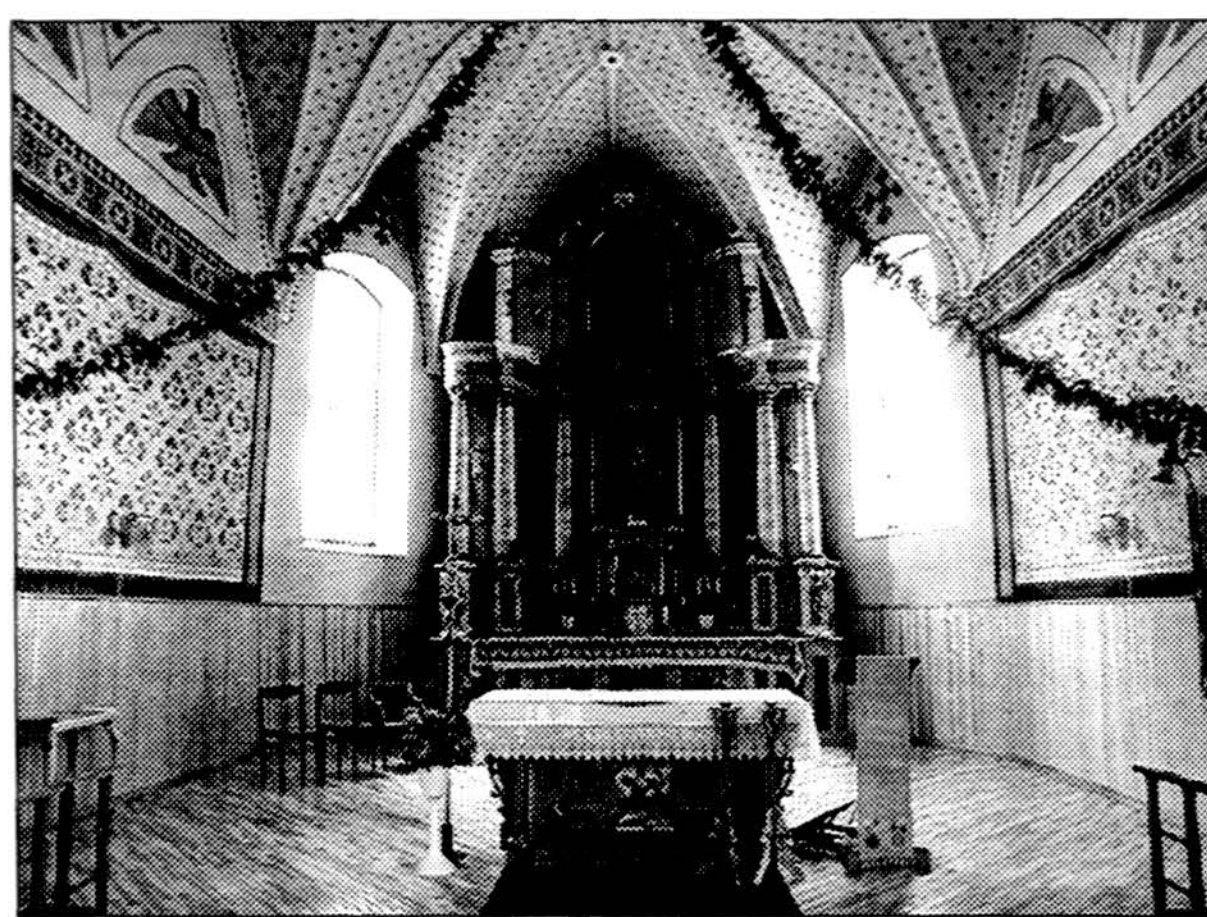
Mūsų rankose yra keletas Vyžuonų Šv. Jurgio parapijos klebono kun. Eugenijaus Staleronkos ir Vyžuonų seniūno Vytauto Vanago laiškų, kuriuose pasakojama apie pasirengimus neeiliniam — 600 metų sukakties minėjimui.

Pagrindinės iškilmės bus liepos 23 d. sekmadienį. Tą dieną bažnyčioje bus dvejų Mišios, o suma prasidės 12:30 val. p.p. Jas aukos Panevėžio vyskupijos vyskupas Jonas Kauneckas bei kiti kunigai iš įvairių vietovių.

Dieną prieš vyks kraštiečių iš įvairių Lietuvos vietų bei pasaulio kontinentų susitikimo šventė, kurią apvainikuos didžiulis koncertas. Bus švenčiama visą savaitę, o programoje numatomi įvairūs muzikiniai, sporto, poezijos bei kitokie renginiai.

Norima pastatyti paminklą

Kaip rašo klebonas ir seniūnas, jau senokai yra planuojama šventoriuje pastatyti šiai sukakčiai atminti paminklą. Tuo reikalu kun. E. Staleronka rašo: „Tas paminklas būtų lietuviškas rūpintojėlis, padarytas iš akmens. Žinoma, jis nėra jau labai pigus. Šiamatinė vertė apie 6,000 litų. Bet gi juk bažnyčia pati seniausia Utenos apskrityje“. Todėl klebonas kreipiasi ir į užsienio lietuvių, kad ir jie prisidėtų prie šio projekto.

Vyžuonų bažnyčios altorius.

Taip pat jo planuose yra klebonijos nudažymas, paremontavimas, bažnyčios grindų dažymas ir kt.

Pirmoji auka (daugiau nei 1,000 litų) atėjo iš O. Keraminienės, gyv. Rockford, IL. Jos pavyzdžiu gal paseks ir kiti mūsų tautiečiai. Aukos siųsti šiuo adresu: kun. E. Staleronka, Vyžuonos, LT 28371 Utenos raj., Lietuva. Klebonas iš anksto visiems aukotojams dėkoja.

Sutvarko ir patį miestelį

Vyžuonų seniūnas V. Vanagas savo laiške rašo, kad pasisekė išprašyti iš Utenos valdžios pinigėlių miestelio pagražinimui. Jau tvarkomi šaligatviai, remontuojami Kultūros namai. Dar deramasi pinigėlių, nes norime nuvesti vandenį į kapines, kadangi vasaros metu ten esantis šulinys išdžiūsta, ir žmonės pyksta, kad nėra kuo laistyti ant jų

artimųjų kapų augančių gėlių.

Seniūnas taip pat rašo ir apie sukaktuvinę Vyžuonų miestelio, ir jo parapijos knygą, kuri turės apie 500 puslapių ir išeis 1,000 egz. tiražu. Joje bus daug istorinės medžiagos, nemaža nuotraukų, tilps žinios ir apie užsienyje gyvenančius šios vietovės žmones, ypatingai tuos, kurie vienaip ar kitaip remia savo gimtąjį miestelį ir parapiją. Knygos išleidimas kainuos apie 46,000–50,000 litų, iš kurių 20,000 pažadėjo Utenos rajono valdžia, o likusių reikia prašyti iš verslininkų, kitų pasiturinčių tautiečių.

Tai tiek trumpai apie Vyžuonų senąją bažnyčią, jos 600 metų sukaktį ir artėjančią neeilinį minėjimą, kuris turėtų sudominti ne vien Vyžuonų miestelio dabartinius ar buvusius gyventojus.

Edvardas Šulaitis

„Lituanus“ — apie lietuvių liaudies dainas

Graziai pasitinka artėjančią Dainų šventę žurnalas „Lituanus“, visą numerį (52:2, 2006) paskyręs lietuvių liaudies dainoms.

Maloniai nustebeino žurnalo pradžioje išspausdintas 1936 metų Dainų šventės plakatas, iš kurio sužinojau, kad Palangos parke, Lawrence, MA, 1936 metais liepos 26 d. vykusioje dainų šventėje dalyvavo 500 dainininkų. Tai dar kartą įrodo, kad lietuviai visada mėgo dainuoti ir turi gilią dainavimo tradicijas. Amerikoje lietuvių dainų šventė vyko ir prieš 70 metų. Todėl nenuostabu, kad žurnalo leidėjai visą numerį paskyrė būtent dainai.

Lietuvos muzikos ir teatro akademijos dėstytoja, žinoma Lietuvoje folkloristė Zita Kelmickaitė savo straipsnyje bando atsakyti į klausimą „Kodėl daina yra svarbi lietuviams?“ (Why is Song Important to Lithuanians?). Savo straipsnyje Z. Kelmickaitė apžvelgia Lietuvos regionus: Dzūkiją, Aukštaitiją, Suvalkiją. Autorės nuomone, Dzūkija — pats dainingiausias kraštas Lietuvoje, čia gali tikrai pajauti, ką reiškia daina lietuviui. Ir autore galima tikėti, nes ji, besilankydama etnografinėse ekspedicijose, yra užrašiusi daugybę liaudies dainų, kartu su liaudies dainininkais jas išdainavusi, o su etnografiniu ansambliu „Ratilio“ jas pristatiusi ne tik Lie-

tuvos žiūrovams.

Antropologė Elena Bradūnas Aglinskis straipsnyje „Iš lietuvių dainavimo tradicijų Amerikoje“ (The Singing Tradition Among Lithuanians In America) dalijasi savo nuomone apie lietuviškas dainas Amerikoje, pradedant pirmąją imigracijos bangą ir baigiant dabartine, kuri prasidėjo Lietuvai atgavus nepriklausomybę. Autorė teigia, kad dauguma ankstesnės imigracijos lietuvių moterų liaudies dainas dainuodavo, nes jos primindavo joms jaunystę ir gyvenimą Lietuvoje. Dauguma lietuvių moterų imigrantų buvo izoliuotos nuo angliakalbų gyventojų, kadangi jos nemokėjo anglų kalbos. Lietuvių gelbėdavo dainavimas. Autorės teigimu, tas ir išlaikė lietuvių liaudies dainas ilgus metus Amerikoje. Net jau Amerikoje gimę jų vaikai žino mamų dainuotą vieną kitą lietuvišką dainą. Tie, kurie augo nedainingose šeimose, lietuviškas tradicijas išlaikė per lietuvišką maistą. „Daugelis tokių prisimena lietuvišką dainą 'Sėjau rūtą, sėjau mėtą', — teigia straipsnio autorė.

Nauja atvykusiųjų banga ir atsivėrusios laisvos kelionės inėšė tam tikros sumaišties ir lietuvių liaudies dainų dainavimo tradicijas Amerikoje. Pasirodė, kad Lietuvoje nežinomos kai kurios Amerikoje

LITUANUS

THE LITHUANIAN QUARTERLY VOLUME 52:2 (2006)

SPECIAL ISSUE:
LITHUANIAN SONGS
Including a Compact Disc

WHY IS SONG IMPORTANT TO LITHUANIANS?
THE SINGING TRADITION AMONG LITHUANIANS IN AMERICA
THE ARCHAIC LITHUANIAN POLYPHONIC CHANT SUTARTINĖ
FOLK SONGS IN THE WORK OF LITHUANIAN COMPOSERS
AMERICAN LITHUANIAN CHURCH CHOIRS — NURTURERS OF NATIONAL IDENTITY
LITHUANIAN SONGS OF RESISTANCE
UPCOMING EVENTS

dainuojamos lietuviškos dainos, labai priimtini Amerikoje buvo ir pirmi pasirodę etnografiniai ansambliai. Bet laikai keičiasi, dainos taip pat. Kas bus su lietuvių liaudies dainom, kurios dainuojamos Amerikoje, parodys laikas.

Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Etnomuzikologijos fakulteto dėstytoja Daiva Račiūnaitė-Vytienė savo straipsnyje „The Archaic Lithuanian Polyphonic Chant Sutartinė“ teigia, kad lietuviška sutartinė — tai Lietuvos vizitinė kortelė. Laikui bėgant sutartinės keitėsi. Šiais laikais muzikantai sutartinę derina su šiuolaikine muzika.

Prof. Rūtos Gaidamavičiūtės straipsnyje „Liaudies daina lietuvių kompozitorių kūrinuose“ (Folk Songs in the Work of Lithuanian

Composers) kalba apie Č. Sasnausko, M. K. Čiurlionio, S. Šimkaus, J. Gruodžio, S. Vainiūno ir kitų lietuvių kompozitorių kūrinius, kuriuose galima aptikti lietuvių liaudies dainų motyvus.

Apie bažnytinius lietuviškų parapijų chorus Amerikoje sužinosite perskaitę prof. Danutės Petrauskaitės straipsnį „American Lithuanian Church Choirs — Nurturers of Nation Identity“. Šiame straipsnyje autorė ne tik rašo apie pirmuosius chorus, įsikūrusius prie lietuviškų parapijų, apie buvusias Dainų šventes. Jame minimos ir dabartinės, mums žinomos chorvedžės — Ritos Kliorienės, Dalios Viskontienės, Fausto Strolis ir daugelio kitų — pavardės bei aprašomi jų darbai.

Kostas Aleksynas straipsnyje „Lietuvių rezistencinės dainos“ (Lithuanian Songs of Resistance) rašo apie dainas, kurios buvo kuriamos sunkiu Lietuvai periodu, kurias ne visas ir ne visada buvo galima dainuoti. Straipsnio autorius rašo, kad Lietuvos archyvuose yra saugoma per 7,000 rezistencinių dainų.

Žurnalo „Lituanus“ numeris išleistas su kompaktine plokštele, kurioje įrašyta 19 lietuvių liaudies dainų. Leidėjai skelbia, kad visi prenumeratoriai plokštelę gaus nemokamai, o norintys nusipirkti žurnalą, gali kreiptis į „Draugo“ knygynėlį. Žurnalo kaina su kompaktine plokštele — 10 dol., pridėdant 9 proc., užsisakant IL valstijoje. Persiuntimo kaina — 4.50 dol. Tel. pasiteiravimui: 773-585-9500.

Laima Apanavičienė

POETAS IR GRAMATIKA

ANTANAS KLIMAS

Mes, manau, žinome, kad Justinas Marcinkevičius yra vienas žymiausių lietuvių poetų. Jo lyrika jau yra tapusi lietuvių literatūros pažiba, klasika. Gal retas iš mūsų žino, kad jau 1978 metais poetas parašė labai įdomų eilėraštį apie lietuvių kalbos gramatiką:

KALBOS NAMAI

*Daiktavardžių stogas,
veiksmažodžių durys,
būdvardžių langai;
įkirstas, kaip į kaladę kirvis,
ligi penties suvartytas čia.*

*Aslos vidury
kaip stalas
įvardžiai: aš tu jis ji.
Kabo lempa apkaišyta: mes,*

*Žaidžia skaitvardžiai —
maži daugiausia.
Ant palangės
žydi mūsų esamasis laikas.
Niekaip negaliu ištarti: buvau.*

*Lopšį supam,
ir ugnelė dega.
Pažiūrėk pro langą,
kas ateina,
kas ten veržias pro duris?
Vargeli,
kur tas mūsų būsimasis laikas?
Imkit jį ant rankų ir laikykite,
kad nenusimestų, nesupultų.*

Justinas Marcinkevičius,
Būk ir palaimink, Vilnius,
1980; p. 43.

Kaip matome, šis eilėraštis susideda iš keturių nevienodo ilgumo posmų. Pirmajame posmelyje išvardijamos visų kalbų (ir lietuvių!) pagrindinės dalys: daiktavardis, būdvardis ir veiksmažodis. **Tos trys kalbos dalys ir sudaro kalbos namus:** daiktavardis — stogas, veiksmažodžiai — durys, būdvardžiai — langai.

Skaitytojas čia gal ir pagalvos: o kurgi (ka) yra to namo sienos? Mano nuomone, kalbos namo sienos yra sintaksė, žodžių tvarka, kirčiavimas, sakinių sandara. Modernioji kalbotyra pasakytų: namo (kalbos) sienos yra gilioji struktūra, t.y. kalbos „dvasia“, sistema, sandara, paveldėta iš kartos į kartą ir egzistuojanti žmogaus smegenyse.

Paskutinės pirmojo posmelio eilutės yra labai įdomios, tvirtos,

kietos:

„įkirstas, kaip į kaladę kirvis, ligi penties suvartytas čia“.

Tas „čia“ — lietuvių kalba, lietuvių tauta, pati Lietuva. Tos kalbos niekas neišklabin, nesunaikins, nes ji laikosi labai tvirtai: „kirvis, suvartytas į kaladę ligi penties“. O ta kaladė, kurion yra giliai suvartytas kirvis, yra senasis Lietuvos kaimas. (Juk ir aš, kilęs iš tos pat apylinkės, kaip ir poetas, dar puikiai prisimenu, kaip mes sunkiu kirviu, skaldydami malkas, retsykiais „suvarydavom kirvį į kieto ažuolo kaladę“...)

Vadinasi, kol gyvuos kaladė — Lietuvos kaimas — niekas nesunaikins ir kalbos.

Norėčiau čia pastebėti: kiti skaitytojai šiuos poeto įvaizdžius gali suprasti kitaip...

Antrame eilėraščio posmelyje poetas mus nukelia į ūkininko pirkios centrą — virtuvę: **asla** būdavo tik didelėse kaimo pirklių virtuvėse. Čia ir būdavo visos šeimos gyvenimo vidurys, susirinkimas, centras. Čia ir susirenka visa šeima: aš, tu, jis ji. Čia „kabo lempa apkaišyta“... Taip, aš puikiai atsimenu mūsų didelės žibalinės lempas, papuoštas spalvoto popieriaus kaspinais ir balto popieriaus karpiniais. Tai čia ir susirenka visa šeima: **mes!**

Labai įdomus yra trečias eilėraščio posmelis: ten žaidžia maži skaitvardžiukai — kaip vaikai, o ant palangės žydi **esamasis laikas!** Metai, vaikai ir gyvenimas. Poetas rašo, kad jis bijas ištarti „buvau“... Kaip mažas vaikas, jis dar neturi praeties...

Paskutiniame posmelyje namuose dega ugnelė, lopšyje supa vaikus, o **vargelis** veržiasi pro duris. Poetas yra labai susirūpinęs apie „mūsų būsimąjį laiką“ — apie lietuvių kalbos, kaimo ir Lietuvos ateitį. (Pirmenu: eil. rašytas 1978 metais!).

Man atrodo, kad šiame eilėraštyje poetas sujungia lietuvių kalbos likimą su senuoju Lietuvos kaimu, kuriame mūsų kalba augo ir gyveno ilgus šimtmečius. Bet čia mes jaučiame (kartu su poetu) ir rūpestį apie tos kalbos (ir tautos) ateitį: poetas ragina „imti mūsų būsimąjį laiką ant rankų ir laikyti, kad jis (= ateitis!) nenusimestų ir neprapultų“.

Todėl yra suprantama, kodėl vėliau Justinas Marcinkevičius sakė:

*Kiek rové, neišrovė,
Kiek skynė, nenuskynė,
Nes tu esi šventovė,
Nes tu esi tėvynė.*

LDDP?

Lietuvos krikščionių demokratų jaunimo sekcija, tikisi įminusi mįslę, ką visgi reiškia darinys „Darbo partija“.

Esame linkę manyti, kad tai patrupintas Lietuvos demokratinės darbo partijos pavadinimo variantas, atsisakant jame vertybiškai orientuotų žodžių: Lietuvos ir demokratinės.

Natūraliai kyla klausimai: tad kokios šalies ši partija, koku režimu pagrįstas jos valdymas ir kokias vertybes ji propaguoja?

Iškilus asmeninems grėsmėms,

Rusijos prieglobstyje besislapstantis jos kūrėjas ir pagrindinis veikėjas tarsi atsako į pirmąjį klausimą dalį: o jo demonstruotas valdymo stilius — iš tiesų nieko bendra su demokratija neturi (nebent tai tik imitacija, kaip visoje Sovietų Sąjungoje). Ką reiškia vien interviu Rusijos žiniasklaidai pasakymas, kad „darbo partija — tai aš“?

Belieka du žodžiai — darbo ir partija. Kad partija — tai viskas aišku: norint pretenduoti į valdžią — reikia turėti partijos statusą, kaip tai numato Politinių partijų įstatymas

Pranešame giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad po ilgos ligos mirė mūsų mama, senelė, prosenelė ir sesuo, sulaukusi 83 metų.

A † A

ELENA BUTKIENĖ (KVEČAITĖ)

Liūdesyje liko keturios dukros: Adelė su vyru Algiu Mikelevičiais, Dalė su vyru Albertu Waich, Elytė su vyru Bronium Žemaičiais, Loretta su vyru Robert DePriest; vienuolika anūkų ir penki proanūkai, brolis Albertas Kvečas su žmona Lilija ir šeima, seserys: Kastutė Rožėnienė su šeima, Eugenija Tarienė, Stasė Tekorienė su šeima Lietuvoje ir daug kitų giminių Lietuvoje ir Amerikoje.

Elena buvo sesuo a.a. Simo Kvečo.

Velionė pašarvota antradienį, birželio 20 d. nuo 3 v. p.p. iki 9 val. vak. Hills Funeral Home, Palos Hills, tel. 708-598-5880.

Religinės apeigos su kunigu vyks koplyčioje birželio 21 d. 10:30 val. ryto. Po maldų, a.a. Elena bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, šalia vyro Alfonso.

Liūdinti šeima ir artimieji

Pranešame draugams ir pažįstamiems, kad

A † A

JUOZAS ŠVARAS

Mirė 2006 m. birželio 6 d., sulaukęs 63 metų.

Gyveno Burlington, WI.

Gimė Lietuvoje, Kaune.

Nuliūdę liko: žmona Danutė, sūnus Petras su šeima, duktė Dalia su šeima, motina Aleksandra, brolis Jonas su šeima ir sesuo Marytė Švaras.

Velionis palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Liūdentys artimieji

IŠVYKO PIRMOJI LIJOT EKSPEDICIJA Į LIETUVIŲ TREMTIES VIETAS

Minint 65-ąsias masinio lietuvių trėmimo pradžios metines, į Irkutską (Rusijos Federacija) išvyko Tautinių mažumų ir išeivijos departamento (TMID) remiamo projekto „Misija-Sibiras“ ekspedicija po lietuvių tremties vietas.

Tai pirmoji iš keturių šiemet numatytų ekspedicijų, kurias rengia Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LIJOT), bendradarbiaudama su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrija, Lietuvos politinių kalinių sąjunga, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, Lietuvos laisvės kovotojų sąjunga.

Skatindama domėtis valstybės istorija, ugdyti patriotizmą bei pagerbti sovietinės okupacijos aukas, LIJOT rengs ekspedicijas į lietuvių

trėmimų ir įkalinimo vietas Komijos, Krasnojarsko, Irkutsko, Tomsko, Permės ir Tiūmenės srityse.

Į keliones vyks LIJOT, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos, žiniasklaidos atstovai, žinomi visuomenės veikėjai ir savanoriai (iš beveik 1,000 pageidavusių buvo atrinkta apie 15 jaunuolių). Ekspedicijų metu planuojama aplankyti buvusias lagerių vietas, tvarkyti tremtinių kapines, susitikti su lietuvių bendruomenėmis.

Informacija apie keliones po Sibirą bus pateikiama www.misijasibiras.lt tinklalapyje.

Giedrius Šniukas

TMID Užsienio lietuvių skyriaus Migracijos politikos ir informacijos poskyrio vedėjas

PAGUODOS
TELEFONAS

1-866-438-7400

Skambinti
ketvirtadieniais
nuo 6 val. v. iki 9 val. v.

(lengviau tikriausiai būtų, jog rinkimuose būtų leista dalyvauti ir įvairiems UAB'ams). Ir pagaliau — ką reiškia Darbo? Į klausimą sunku atsakyti neatsakius prieš tai į dar keletą: Kokio darbo (juodo?, savanaudiško?, neskaidraus?) ir kam darbo? (sau?, ne Lietuvai ir ne demokratijai?)

Tiksliausias atsakymas tikimės pateiks Lietuvos teisėsaugos institucijos.

Mindaugas Lingė
Lietuvos krikščionių demokratų jaunimo sekcijos pirmininkas

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦ **Židinio pamaldos, šv. Mišių** auka ir rožinis ruošiamas Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos šventovėje, Lemonte, šeštadienį, birželio 24 d., 8 val. r. Šios pamaldos rengiamos padėkoti ir pasiųsti Švč. Marijai, Taikos Karalienei. Visi nuoširdžiai kviečiami dalyvauti.

♦ **Prel. Igno Urbono knygos „Ilga mano kelionė“** sutiktuvės įvyks birželio 25 d., sekmadienį, 12 val. p.p. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Visi maloniai kviečiami pagerbti kunigą visuomenininką.

♦ **Sekmadienį, birželio 25 d.,** 2 val. p.p. Beverly Shores, IN, Lietuvių klubas visus maloniai kviečia į Tragiškojo Birželio prisiminimų popietę ir 1941 m. priešsąjoniško sukilimo bei Lietuvos nepriklausomybės atstatymo minėjimą, kuris įvyks Beverly Shores Moterų klubo patalpose, Service Ave.

♦ **Lietuvių centre „Seklyčia“** birželio 21 d., trečiadienį, 2 val. p.p. tradicinio pabėgimo metu susitiksite su Ona Alšyte-Šulaitiene, kuri pasidalins savo išpūdžiais iš apsilankymo tėvynėje Lietuvoje. Kviečiame visus apsilankyti ir pabendrauti kartu papiegti. Laukiame jūsų visų.

♦ **Birželio 23-24 dienomis** Moterų klubas organizuoja antrąjį „Garage Sale“, 16616 Leslie Dr., Orland Hills, IL 60477, kurio pelnas bus skirtas Šiaulių vaikų namams. Pirmojo išpardavimo metu moterys surinko per 500 dol. Jei turite nereiki-

kalingų gerų daiktų pardavimui, prašome prisidėti. Paskambinkite tel. 708-349-3977 (Audronė), ir moterys atvažiuos pasiimti dovanotus išpardavimui daiktus. Kviečiame visus apsilankyti išpardavime.

♦ **Vilniaus jėzuitų gimnazijos** jaunimo mišrus choras dainuos vasaros pobūvyje, kurį Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd., birželio 30 d., penktadienį, ruošia Amerikos lietuvių taryba. 4 val. p.p. — choro koncertinė programa, 5 val. p.p. — vaisės ir pabėgimas. Savo dalyvavimu ir sveikinimu pobūvio programos knygoje paremkite ALTO atstovybę Washington, DC, — Jungtinį Amerikos pabaltijiečių komitetą. Vietas užsisakykite tel. 773-735-6677. Visus kviečiame pabendrauti, atsigalvinti ir gerai praleisti vasaros popietę.

IŠ ARTI IR TOLI...

♦ **Knygos „Search for Freedom“** autorė Marijona Venslauskaitė-Boyle, gyvenanti Portland, OR, birželio 25 d. išskrenda į Lietuvą. Turimomis žiniomis liepos 12 d. Mažvydo bibliotekoje vyks jos knygos lietuviško varianto „Laisvės paieška“ pristatymas. Taipogi knygos pristatymas numatomas ir Klaipėdoje. M. Boyle džiaugiasi JAV lietuvių susidomėjimu jos parašytomis knygomis. Daugumą knygų numatoma padovanoti Lietuvos bibliotekoms ir mokykloms. Į Portland, OR, M. Boyle sugrįš rugpjūčio 15 d.

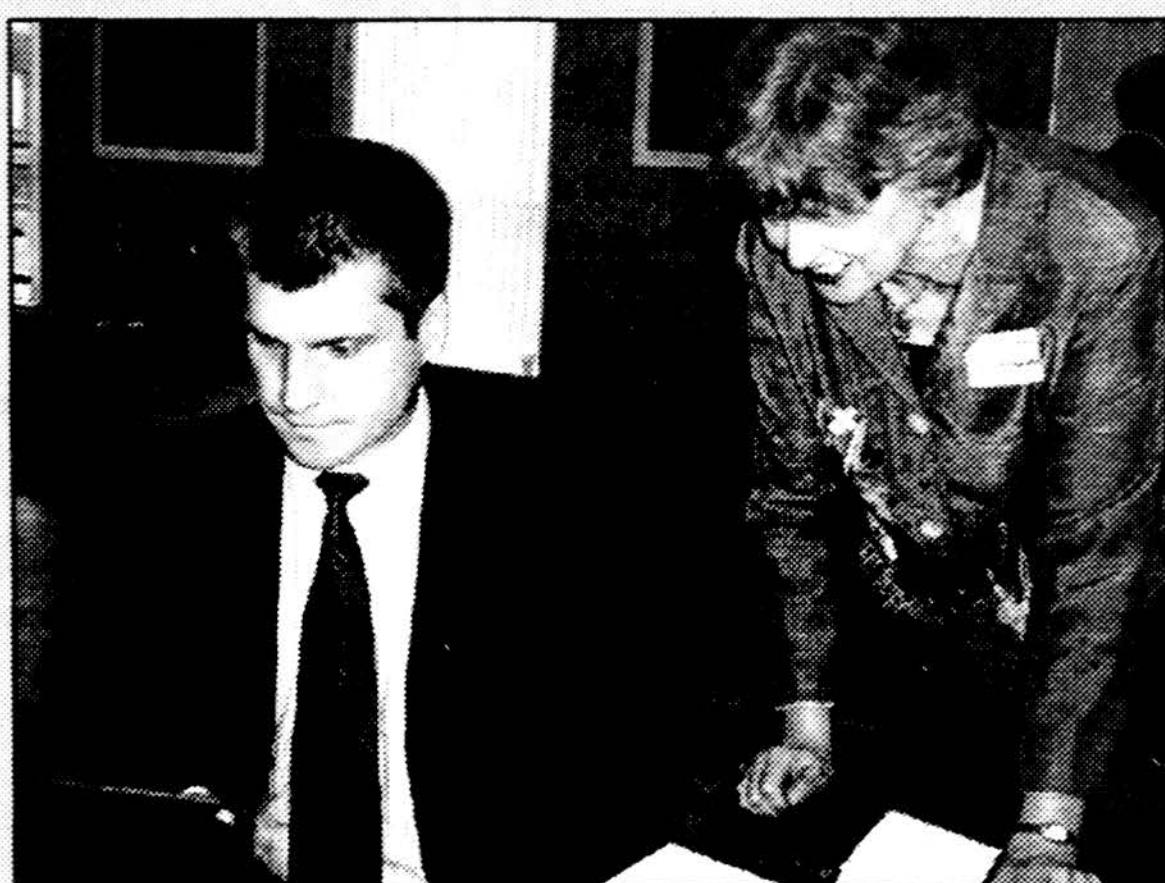
LR Seimo ir JAV LB komisija

Š. m. birželio 26-30 dienomis nuo 10 val. r. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, vyks Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV Lietuvių Bendruomenės komisijos posėdžiai. Komisiją sudaro 5 (penki) išrinkti JAV LB atstovai ir 9 (devyni) Lietuvos Respublikos Seimo nariai, po vieną nuo kiekvienos Seime veikiančios politinės frakcijos.

Šioje komisijos sesijoje svarbiausias dėmesys bus skiriamas lietuvių emigracijai ir Lietuvos ryšiams su užsienyje gyvenančiais lietuviais. Sesijoje bus diskutuojama šiais klausimais: išeivijos organizacijų veikla ir problemos, Valdovų rūmų paskirtis, jaunimo, užaugusio Amerikoje, stažuotės Lietuvoje, ekonominės ir socialinės emigracijos problemos, bevizio režimo į JAV galimybės, Lietuvos konsulatų darbai, Lietuvos verslo su JAV plėtra, ryšiai/komunikacija tarp lietuvių Amerikoje.

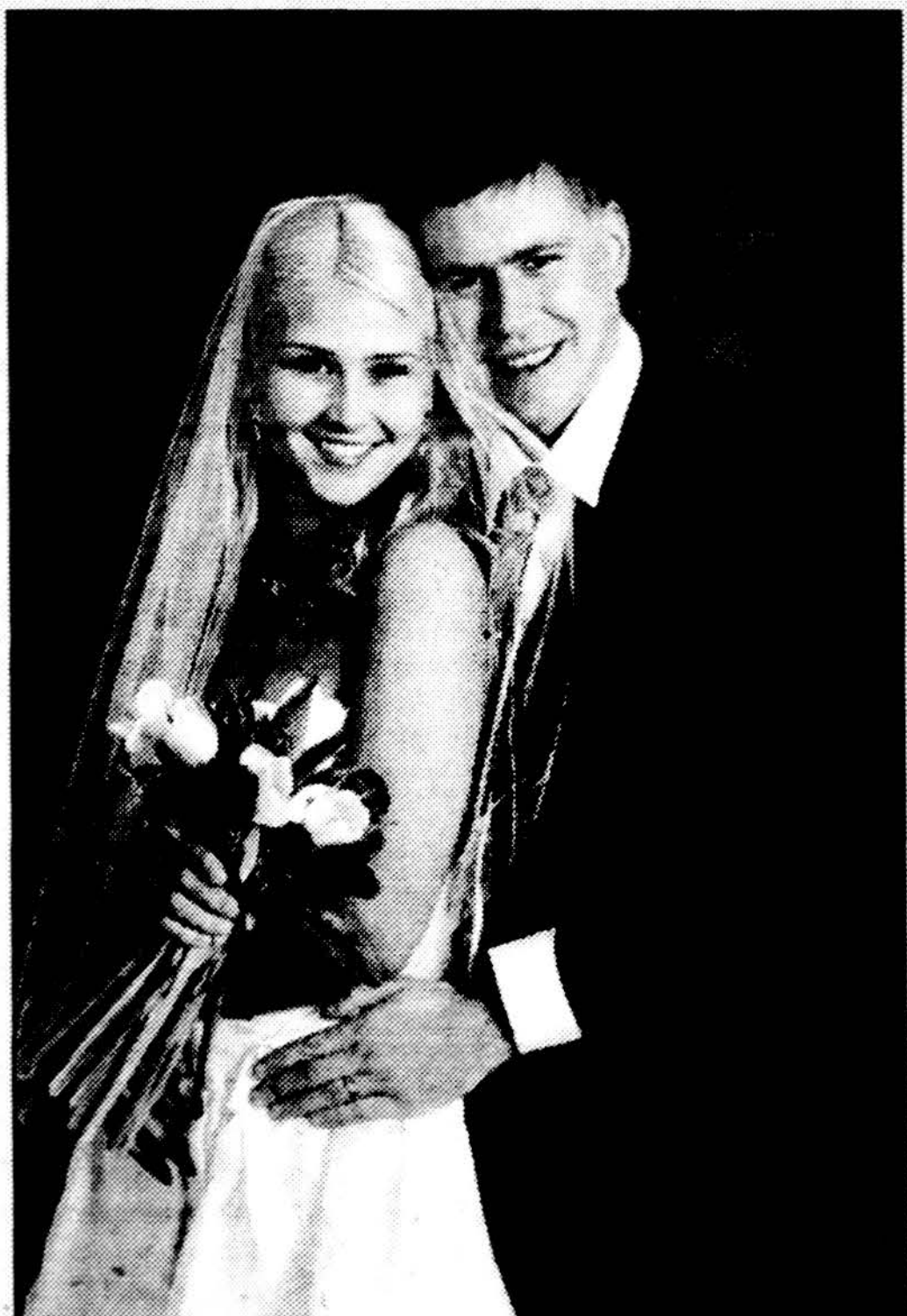
Posėdyje dalyvaus JAV Kongreso narys John Shimkus, Komisijos posėdžiuose taip pat pakviestas dalyvauti senatorius Richard Durbin.

Komisijos posėdžiai atviri visuomenei. Maloniai kviečiame pasiklausti pranešimų ir stebėti posėdžių eigą.

Balandžio 29 d. vykusioje 43-me metiniame Lietuvių fondo suvažiavime daug darbo turėjo Lietuvių fondo darbuotojai - valdybos narys Ramūnas Astrauskas ir administratorė Laima Petroliūnienė.

Edvardo Šulaičio nuotr.

Lietuvių fondo nariai sveikina Jevgeniją Misevičienę įstojus į Lietuvių fondo narių gretas. Labai džiugu, kad įsėdama savo svarbią šventę — vestuves, jauna pora tapo ir didelės Lietuvių fondo narių šeimos dalimi. Kviečiame visus jums svarbias progas pažymėti įnašais į Lietuvių fondą. LF adresas: 14911 127th Street, Lemont, IL 60439, tel. 630-257-1616.

PATRIOTINĖS POEZIJOS KONKURSAI IŠEIVIJOS JAUNIMUI

Skelbiamas šeštasis lietuviškos patriotinės poezijos konkursas išeivijos lietuvių jaunimui. Konkursą vykdo JAV LB Cleveland apylinkės valdyba.

Konkurse dalyvauti gali jaunimas nuo 12 iki 25 metų amžiaus.

Skiriamos šešios premijos: 150 JAV dol., dvi po 100 JAV dol., trys po 50 JAV dol.

Konkurso mėcenatai: Č. ir I. Šatkai, V. Bučmienė, J. ir D. Abriani, dr. K. Stankaitytė-Phillips, dr. V. Stankus ir a.a. Balio Gaidžiūno palikimo likutis.

Savo sukurtą ir niekur nepausdintą eilėraščių reikia pasirašyti slaptyvardžiu ir pažymėti amžių. Atskirame lapelyje užrašyti slaptyvardį, vardą, pavardę, amžių, adresą, telefono nr. ir, jei turima, elektroninio pašto adresą. Tą lapelį įdėti į atskirą voką, ant voko užrašyti slaptyvardį, voką užklijuoti ir drauge su eilėraščiu iki 2006 m. gruodžio 1 d. siųsti vertinimo komisijos pirmininkei šiuo adresu: Dr. Jolita Kavaliūnaitė, 3332 Boyne Rd., Barberton, OH 44203, USA

JAV LB Cleveland apylinkės valdybos vardu
Vida Bučmienė

MARGUTIS II

LIETUVIŲ RADIJO LAIDOS

1450 AM banga iš WCEV stoties
KLAUSYKITE AMERIKOS LIETUVIŲ RADIJO LAIDŲ
KIEKVIENĄ VAKARĄ

nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.

Tel. 773-476-2242

SKELBIMŲ SKYRIAUS TEL. 773-585-9500